

ERNEST MOLINÉ I BRASÉS:
UNA PERSONALITAT DE LA HISTÒRIA DE
CATALUNYA ARRELADA A L'ANOIA

ERNEST GUILLE I MOLINÉ

*Dedico aquest treball a la meva mare,
que sempre ha tingut un admirable record del seu pare,
tant en la seva qualitat humana com en la intel.lectual,
i s'ha identificat sempre i m'ha animat
en les meves inquietuds científiques i,
en especial, a rescatar de l'oblit
la memòria d'Ernest Moliné Brasés.*

AGRAÏMENTS

A Josep M. Ainaud de Lasarte, el qual amb la seva dedicació a Catalunya i els seus coneixements ha estat fonamental per treure de l'oblit l'Ernest Moliné i Brasés.

A Elisabet Tort i Nasarre per contribuir en la redacció d'aquest treball, amb el qual s'ha identificat aportant tota la seva vàlua.

EL PRESIDENT
DE LA
GENERALITAT DE CATALUNYA

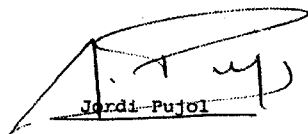
Barcelona, maig de 1996

Catalunya, un país amb una història mil·lenària i amb una cultura que, de sempre, ha fet aportacions i ha participat activament en els moviments que es desenvolupen al món, ha estat també un país que ha hagut de lluitar molt per conservar i mantenir viva la seva identitat nacional.

En aquesta voluntat, que sempre ha estat col·lectiva, destaquen alguns noms que, a través de les seves trajectòries individuals, van esdevenir capdavanters en la recuperació i promoció de la nostra llengua i cultura.

Noms com Ernest Moliné i Brasés que, tant a través de les seves col·laboracions a "La Veu de Catalunya" com de les seves investigacions històriques i la seva pública catalanitat, va fer patent el seu amor a la nostra terra.

Com a President de la Generalitat de Catalunya és una satisfacció felicitar, amb aquests mots, les persones que han volgut fer de la Masia de Ben Viure un centre on poder conèixer millor i admirar la personalitat d'Ernest Moliné i Brasés.

Jordi Pujol

m11

INTRODUCCIÓ

Ernest Moliné i Brasés fou una importantíssima personalitat de la renaixença catalana, que ha estat en l'oblit durant més de cinquanta anys, ja que morí el 1940, època en què no es podien manifestar els símbols d'identitat catalana. La seva pública catalanitat i les seves obres tant vinculades als símbols de Catalunya en foren el motiu.

La vàlua i la qualitat dels seus treballs no pogueren quedar ofegats i afloraren com una font enterrada que acaba sobreixint per totes les porositats i esquerdes. Com deia un important investigador «*Sol trobar-se'l per tot arreu i ningú sap ben bé qui és*».

El motiu d'aquest treball és, doncs, investigar la seva obra dispersa, la seva vida i donar-la a conèixer per treure'l de l'oblit i perquè es pugui fer l'homenatge que no va tenir en el seu moment.

És una obra de justícia històrica en benefici de Catalunya.

La gran afició que demostrà l'Ernest Moliné i Brasés cap a la vida rústica de Ben Viure, on tenia les seves arrels i on realitzà una part molt important de la seva obra, i la identificació amb la comarca que ell, d'acord amb l'època en què visqué, anomenava la zona nord com La Segarra, fan que es pugui considerar com a anoienc per vocació. De cap manera se'l pot deslligar de la comarca en fer un estudi de la seva vida i la seva obra. Per tant és un motiu d'orgull poder comptar amb l'Ernest Moliné i Brasés com a un anoienc més, amb projecció universal.

És imprescindible incloure poesia i literatura original del nostre biografiat en aquest treball per copsar la seva obra. S'ha respectat l'ortografia antiga, com l'escriví en el seu temps, per tal de conservar la qualitat original.

La seva producció fou molt extensa i no és possible en aquest treball copsar-la per complet. És precís continuar amb les investigacions per anar coneixent la personalitat d'Ernest Moliné i Brasés, el qual d'una manera tan clara i noble dedicà el millor temps de la seva vida a exaltar la llengua materna.

SÍNTESE BIOGRÀFICA D'ERNEST MOLINÉ I BRASÉS

Va néixer a Barcelona el 28 d'agost de 1868. Fill de Joan Moliné i Arnella i Francisca Brasés i Trias, morí a Barcelona el 12 de febrer de 1940.

Era el segon de cinc germans: Jeroni, Ernest, Lluís, Maria i Francisca. El Jeroni es destacà per traduccions d'obres teatrals franceses, i el Lluís fou un excel·lent pintor i un dels primers socis de l'Orfeó Català.

L'ambient familiar en què es desenvolupà fou molt important per a la seva formació.

El seu pare i el seu oncle eren propietaris i fundadors de la societat «Moliné Hermanos», instal·lada al mateix edifici on vivien, al carrer Nou, davant mateix del Palau que es féu construir el comte Güell per Gaudí, i que avui en dia és el Museu del Teatre. Aquesta societat tenia una activitat, avui oblidada, pròpia d'una època en què gairebé no s'havien prodigat els hotels i en la qual Catalunya s'estava desenvolupant amb una activitat econòmica i industrial que havia de culminar a l'exposició del 88.

L'esmentada societat rebia la sol·licitud de persones interessades a realitzar llargues estades a Barcelona per als seus treballs professionals i que, generalment, hi anaven acompanyades de familiars. Se'ls buscava un pis que reunís les característiques sol·licitades, s'amoblava i equipava amb tots els detalls i se'ls llogava. La complexitat de l'equipament d'un habitatge d'aquella època exigia uns coneixements d'art importants. Aquests coneixements els posseïa, en especial, el seu oncle Josep (1), que fou el que incità a Ernest Moliné el seu bon gust per l'estètica i les obres d'art.

Per altra banda el seu oncle Andreu Brasés, notable dramaturg, amic de Seraffí Pitarrà, escriví peces teatrals costumistes i l'influí en la seva afició a escriure en català. D'Andreu Brasés ens parla la Biblioteca d'autors catalans: «*Ja proper el cinquantenari de la fundació del teatre català (iniciada en 1865), ha mort, el 31 d'octubre últim, un dels primers autors que li donaren vida: n'Andreu Brasés y Trias. Havia nascut el 20 d'Octubre de 1834, a Sant Andreu de Palomar. Tenia donchs, vuytanta dos anys. Cursà primera y segona ensenyansa en un col·legi particular de Barcelona, se dedicà després a estudiar idiomes, química y teoria*

(1) CANTÚ, César «Història Univesal» ed. 1889. Volum de làmines. Col·lecció d'objectes artístics de Josep Moliné i Arnella.

de texits en l'escola sostinguda per la Junta de Comerç, y no tardà a empendre una labor literaria que havia de vàldreli, en el teatre, senyalats èxits. Sa primera obra teatral (donada com resta indicat, en 1865) fou La capital de l'Imperi. Seguiren altres dotze obres en un o més actes, quasi tots de genre còmic. Mes, veyentse obligat a residir a Madrid, sa producció catalana no pogué ésser tot lo abundant que d'ell esperava'l nostre públich. Algunes de ses comedies, com Pescar a la enca y Embolica que fa fort, figuren encara avuy en el repertori de moltes companyies catalanes. Els públichs del Romea, Circh Barcelonès, Varietats, Novetats u altres teatres, se delectaven de debò ab les comedies y ab les sarsueles d'en Brasés, plenes de gracia y d'enginy, y recomanables per llur versificació fàcil y dúctil, si no del tot acurada. Una sola obra dramàtica li coneixem: La copa del dolor ó Flor d'hivern, en tres actes, en col·laboració ab Narcís Campmany. Estrenada al Romea pel Novembre de 1867, fou l'èxit de la temporada. Els nostres avis que reyen ab delicia'ls acudits de les obres còmiques d'en Brasés Un anglès a Mataró, A torna jornals, De la Seca a la Meca, etc., se commovien fins a vessar llàgrimes ab els tendres sentimentalismes de l'esmentat drama, que bentost recorregué triomfalment tots els teatres de Catalunya. Durant ses llargues estades a Madrid, en Brasés escrigué en castellà per diferents diaris y revistes. Publicà ademès una traducció castellana de la novela d'en Sardou La Famille des Benoiton, y dexà termenada una comedia, Los brillantes de la novia, que resta inedita.

Encara que l'Andreu Brasés havia dexat d'escriure feya ja molts anys, son amor al teatre may se desmentia. Enguany, malgrat sa edat tan avançada, no dexà d'assistir a cap de les funcions del Cicle Historic del Teatre Català, organitzades per la revista d'aquest nom en el local Auditorium de Gracia. Deya en Brasés a son amic y company en Conrat Roure, qu'aquelles funcions li treien cinquanta anys d'assobre, car li renovaven les grans emocions de sa joventut, consagrada a l'escena catalana» (2).

Als primers anys, Ernest Moliné i Brasés, anava a passar l'estiu amb la família a Sant Gervasi, on encara es pot trobar el carrer Moliné, que conserva el cognom de la família com a record.

Als 7 anys començaren les seves estades estiuenques a Ben Viure (Veciana-Anoia, Barcelona).

Cursà els estudis a l'escola dels Escolapis, de Diagonal-Passeig de Gràcia, on destacà per la seva precocitat en la formació. Estudià dret a la Universitat de Barcelona, on es llicencià el 1889 i es doctorà a Madrid el 1890.

Als 20 anys passà una llarga temporada a Ben Viure per refer-se d'una malaltia i és aquí on va consolidar la seva afició al camp i a la Masia Ben Viure.

(2) «Lectura Popular» Biblioteca d'autors catalans núm. 86, Andreu Brasés.

En Milà i Fontanals, que el tractà personalment, l'influï en la seva trajectòria, i en Valentí Mir, amb el qual l'unia una gran amistat, l'impulsà en el catalanisme i en la seva afició com a bibliòfil.

*Ernest Moliné a l'edat de 7 anys, quan va començar a anar a Ben Viure
(Arxiu de Ben Viure)*

Després d'haver contret amistat amb els principals escriptors catalans de l'època i haver-se afiliat amb tota l'ànima al catalanisme, exercí de col.laborador a la revista «*La Renaixensa*», en la qual publicà als 14 anys el seu primer article amb el títol «*La Tempestat*». Era el dia 18 de desembre de 1882.

Durant els últims quinze anys de la publicació d'aquesta revista, hi col.laborà fent treballs de crítica literària o política i també feu articles a tota la restant premsa catalanista de l'època, en els quals va intentar divulgar els seus principis i les altres activitats realitzades al llarg de la seva vida.

L'any 1891 inicià la seva primera obra publicada, a la qual en seguiren 60, que en tinguem notícia.

Al 1914 féu la seva obra més important, el «*Llibre del Consolat de Mar*».

Exercí la seva carrera d'advocat durant 10 anys i tingué com a principal client Eusebi Güell i Bacigalupi, a qui el rei Alfons XIII atorgà el títol de comte de Güell. L'eficaç gestió professional i l'amistat que es generà amb aquest personatge marcà el futur d'Ernest Moliné i Brasés. En fundar-se l'any 1901 la Companyia Asland hi entrà com a soci fundador i secretari general del consell d'administració. La Companyia Asland fou la primera a produir a l'Estat espanyol ciment de tipus pòrtland i es mantingué com a empresa capdavantera a les fàbriques del Clot del Moro a la Pobla de Lillet (amb un edifici modernista

realitzat per l'arquitecte Rafael de Guastavino), a Montcada i Reixac, Sagunt, Villaluenga de la Sagra, Còrdoba, Niebla i Montillas.

LA TEMPESTAT

(FRAGMENT)

na sobre cuberta.

—No veure a quell repèch envoltat que ab tanta pesosa calma e ab tanta lleugeresa s'aba la ditra-costa? No l'aveu? Doncs, avua d'una mitja hora ja hauré envoltat aquet cel que an contemplant tant par y benent, y sobre nosaltres descortegat la tempestat. Aitò es lo que al novel capità deya lo ja revelat y experimentat contramestre. Trist y capitat lo primer, resta silenciós com si res hagués volgut parlarli que à més del presentiment de la tempestat, l'hegira altra gran pena.

Contramestre de la lleugeresa del llomp s'anava aplostant sobre l'horizont marítim y mes turolo fins que al cell se formà una espessa y estesa nebulosa. Lo vent havia ja canviat sa accionada direcció, y li lleugra flosca s'acostava al passos de gregat.

Com més se movia l'vel del contramestre, més lloja resultà l'ensompment del involtat capità.

La vent se fet més furient, la flosca era atupada, y l'lleugra fet que ab poca lleugra se senta aferrada la producció del contramestre. De prompte una claror ràpida, lluminosa per breus moments l'encapitat havent com volgués escapar la aguja y avistarse para que les preparacions à rebre lo que lo tèrribil no casvisca.

No volgués s'aba l'elèctric màgic que aquet llomp produhí en lo capità. Compromet lo perill, dirigí una mirada al contramestre com si l'castellà malak y encarrugat lo barco i la esperiança del veu marítim aquet lo comprendat y sa corra à donar ordres ab mansera. En aquell instant se començava à castre grossa gota; los tons ja s'ab devian sentir molt més aprop y la llum ja era més fregante.

LA RENAISSANCE.—Any XII.

(El 18 de desembre de 1882.)

6

La pluja empouyada pel fort vent, escombrava la cuberta y l'capità, unics figurs humans que s'hi estava, s' mostrava insensible à las inclemencies del temps, y de tant en tant pronunciava trist lo nom de Maria. Mes ¿per qué? ¿Invocava l'nom de la Verge? No: era la promesa que anava à buscar y per ella sospirava en plè perill. Tenia por...

¿Què passava en lo barco? semblava que volgués besar l'aygua per sos costats superiors; tant era la mala mar que feya. Lo llomp ab sa claror electrisava la vista... mes lo trò... semblava la veu del abisme rebent la cayguda d'un exercit de titans ab sos carros de guerra. Lo vent bramava y l'barco, lo pobre barco que semblava una cloaca de nou al mitj del Orcaà, subjicte al desnaturalizat govern de las despòticas onas, ampassant d'un moment al altre l'més pavorós naufragi. Un altre llomp més enllaherador pot ser que l'primer, y altre finent y rasantant trò s'acuchiren en menos de tres segons.

Los mariners amants pe l'contramestre lluytavan ja ab desesperació ab l'irresistible element; pero al fi del tot, perduda la confiança en sas propias forzas, invocaven al Senyor para que ls llivrés d'un perill que veyan tan proxím y sense remey.

La pluja seguia més furienta y ls llamps anavan allunyanse tant, que l' trò arribà que ni menos se sentia. Las avans tant furiosas onadas ja s'havien amansit molt, y quan lo contramestre, los mariners y ¿es estrany! lo mitj embotit capità ho repassaren, demostraren ab un crit sa alegris imponderable.

Lo contramestre y mariners s'alegravan y demostravan son goig com tot expert marino quan veu ó sent acostarse la bonansa, pero l'capità no ho havia d'estar de content y joyós, no ho havia d'estar si ja era fora l'perill, y dintre pocas horas, havia de veure la seva estrella, lo seu sol... la seva promesa que tanta sospira li havia arrencat? ...

E. MOLINÉ y BRASÉS.

Facsimil del seu primer article a la revista «La Renaixensa» del 18 de desembre de 1882 a l'edat de 14 anys. Anotació a mà d'Ernest Moliné. (Arxiu de Ben Viure)

En tombar el segle, la Companyia Asland fou una de les empreses industrials que començà a competir amb la indústria tèxtil, que fins aleshores havia estat l'única que hi havia a Catalunya.

Des del primer despatx al carrer Cristina i després al del passeig de Gràcia - Aragó, i viatjant quan les circumstàncies ho exigien, Ernest Moliné i Brasés exercí la seva labor utilitzant el seu talent, amb constància i eficàcia durant 40 anys.

Eusebi Güell fou un eficaç propulsor de la cultura catalana i així en la seva tasca professional, Ernest Moliné i Brasés trobà un ambient propici per relacionar-se amb importants personalitats.

Això li permeté completar el seu cercle cultural i catalanista.

Al 1892 participà activament a l'Assemblea de Manresa i es publicà l'edició completa, de lletra i música, de «Els Segadors», en la qual hi figura la seva tornada:

*«Bon cop de falç!
Bon cop de falç, defensors de la terra!
Bon cop de falç!»*

Des d'aleshores la tornada fou consubstancial en la cançó.

Al maig de 1899 contragué matrimoni amb Carme Casola i Roure. Oficià la cerimònia el seu amic Josep Torres i Bages, que fou nomenat bisbe de Vic aquest mateix any.

Del seu matrimoni va tenir quatre filles: Montserrat, Maria i Núria (bessones) i Carme.

El 30 de març de 1904 fou nomenat vocal tresorer de la Junta administrativa de la Biblioteca Pública Arús.

El 4 de maig de 1913 ingressà a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, on desenvolupà una important activitat.

El 7 de maig de 1913 fou nomenat membre de la Junta especial per al foment i la bona marxa de la biblioteca de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona. De fet ja feia anys que col·laborava amb aquesta institució i en especial amb el degà, Sr. Guillem M. de Brocà.

L'aportació d'Ernest Moliné i Brasés fou important, tant per la seva dedicació personal com per la seva valuosa aportació de llibres de temes jurídics, tal com consta en una làpida instal·lada en la biblioteca d'aquesta institució.

Presidí els Jocs Florals de Lleida el 1916 i el 1920, i n'actuà com a mantenidor a Barcelona amb la presidència del Mariscal Joffré.

En els darrers anys continuà la seva activitat d'una forma més assossegada, amb la qualitat i la regularitat que el caracteritzaven. Acusà les accions de la dictadura militar, el bienni negre i la Guerra civil.

Es concentrà en els ambients en els quals ja havia actuat i que tenien un aire catalanista i cultural, que era el seu element.

La Companyia Asland augmentà la seva activitat, la qual l'absorbí cada dia més.

La Reial Acadèmia de Bones Lletres era el seu casal cultural per excel·lència, on s'identificà amb la seva finalitat i on tenia els seus amics més entranyables. Continuà freqüentant l'Ateneu Barcelonès assistint de manera assídua a les tertúlies i també hi col·laborà en activitats.

La Biblioteca Pública Arús fou objecte de les seves atencions per tal que augmentés la difusió cultural.

La visita, cada dia, als llibreters de vell li feia augmentar la seva biblioteca i li mantenia uns contactes culturals amb la clientela, amb la qual participava en les tertúlies que en aquella època existien en aquests peculiars establiments.

Continuà anant tots els anys amb regularitat a Ben Viure fins a la Guerra civil. Allà es trobava amb l'ambient natural i senzill que tant li agradava i en un lloc on el temps semblava que s'havia aturat.

*Ernest Moliné i Brasés, a la seva orla
de fi de la carrera de dret el 1889.
(Arxiu Ben Viure)*

*Francisca Brasés i Trias,
la seva mare.
(Arxiu Ben Viure)*

*Joan Moliné i Arnella,
el seu pare. (Arxiu Ben Viure)*

*Andreu Brasés i Trias,
el seu oncle,
que l'inspirà i que era un reputat comediògraf,
(Arxiu Ben Viure)*

Fotografia de les seves noces el maig de 1899. (Arxiu Ben Viure)

L'Abadia de Montserrat li venia de pas en tornar de Ben Viure i hi passava cada any una setmana per canviar impressions amb els monjos i gaudir de l'esplèndida biblioteca del monestir.

A causa de les circumstàncies crítiques de la guerra civil es quedà sol al davant del Consell d'Administració de la Companyia Asland, i hagué d'afrontar les tasques amb les circumstàncies afegides que comportava la situació dels tres anys d'alteració.

La Biblioteca Pública Arús també li proporcionà preocupacions, ja que s'intentà la incautació i la dispersió del seu valuós contingut.

De tot això sortí airosos gràcies a la seva competència i dedicació.

S'havia incorporat de molt jove a una generació d'edat més avançada i conegué personatges que pertanyeren culturalment al segle XVIII, que havien vestit amb calça curta i perruca i que havien viscut la invasió napoleònica. I en conegué d'altres, que travessaren l'Atlàntic amb avió, utilitzaren la radiotelefonía...

Ernest Moliné i Brasés al 1913. (Arxiu Ben Viure)

L'oblit

La seva mort, el 12 de febrer de 1940, coincidí amb l'inici d'una època en què no es podia manifestar allò que fes referència a la cultura catalana i, en especial, a l'Himne Nacional de Catalunya.

A partir de la mort de la seva vídua, Carmen Casola i Roura, el dia 11 de juny de 1953, s'afegeix el fet que la biblioteca i la documentació personals, obres seves, correspondència... varen quedar en mans d'un familiar, que procedí a una dispersió total d'aquesta valuosa documentació.

Posteriorment, a base de múltiples recerques en biblioteques i llibreters d'antiquari, vaig anar recuperant els materials que, sumats amb els que em proporcionaren diversos amics i arxius, que figuren en la relació, han servit per a confeccionar aquest esbós biogràfic.

No obstant això, el 14 de juny de 1947, al Museu Marítim, l'Excel·lentíssima Diputació Provincial de Barcelona i l'Excel·lentíssim Ajuntament varen col·laborar en el descobriment dels retrats de Francesc Carreras i Candi i d'Ernest Moliné i Brasés, en reconeixement cap aquest últim de la seva obra «*Llibre del Consolat de Mar*». El director del Museu F. Condeminas diu en una carta, el 24 d'octubre de 1942, que Ernest Moliné i Brasés té estada perenne en aquest museu i adjunta una entrada franquícia per a tota la família.

Per les circumstàncies ja esmentades, la memòria d'Ernest Moliné i Brasés ha quedat arraconada i, a part del Museu Marítim i que en tinguem notícies, solament s'han publicat unes notes a la Gran Enciclopèdia Catalana, al Diccionari Enciclopèdic Albertí i a l'Enciclopèdia General del Mar. Una referència notable és la que va fer el Dr. Martí de Riquer a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, en la seva recepció pública del 26 de març de 1944, en ocupar el seient que deixà vacant Ernest Moliné i Brasés.

Recuperació

El 10 de desembre de 1977 l'historiador i polític Josep M. Ainaud de Lasarte, en un article aparegut al Correu Català, reivindicà la paternitat d'Ernest Moliné i Brasés de la tornada de l'Himne de Catalunya.

El març de 1983 el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya edita el llibre «*Els Segadors. Himne Nacional de Catalunya*», per Josep Massot i Muntaner, Salvador Pueyo i Oriol Martorell, en el qual s'explica la gènesis de l'himne.

El 25 de febrer de 1993 el Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya, Sr. Jordi Pujol, propugna i signa la llei 1/1993, aprovada pel Parlament de Catalunya, en què es declara la cançó popular «*Els Segadors*» com a himne oficial de Catalunya, conservant la tornada d'Ernest Moliné.

Aquest mateix any apareix una segona edició del llibre «*Els Segadors, Himne Nacional de Catalunya*», publicada per l'Abadia de Montserrat i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, en el qual figura el text de l'esmentada llei.

El gener de 1995, i amb la inapreciable col·laboració d'Elisabet Tort i Nasarre, comença a Ben Viure l'organització de l'arxiu històric de la Masia Ben Viure i Ernest Moliné i Brasés.

Durant el febrer s'inicien els contactes amb el Departament de Cultura de la

Generalitat de Catalunya per tal de realitzar un homenatge a Ernest Moliné i Brasés, muntant un memorial que englobi tota la Masia de Ben Viure.

Al juny es va acabar l'esbós biogràfic que servirà d'orientació per tal de realitzar un posterior estudi.

El 29 de novembre de 1995 l'Honorable Conseller de Cultura ens comunica per carta l'interès personal del Molt Honorable President de la Generalitat Sr. Jordi Pujol, i el seu propi, per col.laborar amb aquest projecte, que ara ja és una realitat i en el qual també han col.laborat diverses institucions.

La tasca que realitzà Ernest Moliné i Brasés fou de gran qualitat i quantitat. Serà precís, per tant, continuar les investigacions per tal d'anar completant el coneixement de la seva obra. Per això es continuarà treballant en l'arxiu de Ben Viure i es demana la col.laboració dels estudiosos i els ciutadans en general, per tal de realitzar-ne una biografia més completa.

EL MUSEU

Actualment, a efectes que es conegui la tasca que Ernest Moliné i Brasés realitzà en una etapa tan important del catalanisme, s'ha muntat el Museu de la Masia Ben Viure i Ernest Moliné i Brasés.

La Masia Ben Viure, on tenia les arrels Ernest Moliné i Brasés, ha estat incoada com a monument d'interès local pel Consell Comarcal de l'Anoia, des del passat dia 28 de novembre de 1996. Així es pot visitar les antigues restes neolítiques, de la vil.la romana, la torre fortificada rectangular de l'època dels sarraïns, la torre cilíndrica construïda pels cristians al 1010, restes de l'època medieval, i la part dedicada a Ernest Moliné i Brasés, el qual hi féu llargues estades estiuenques durant 60 anys seguits. S'hi pot veure el seu escriptori de Ben Viure, on escriví la tornada d'Els Segadors, el de Barcelona, les seves obres, fotografies, dibuixos, utensilis diversos, la seva cambra i altres habitacions en el mateix estat que tenien a la seva època.

També hi ha l'arxiu a disposició dels visitants erudits.

La Masia Ben Viure està situada a la carretera de Calaf a la Panadella, al Km 12, té el següent telèfon i fax: 93-869 89 26, i l'adreça postal és a l'apartat de Correus, 40, de Calaf (08280).

Aquest Museu està gestionat per l'Associació Amics de l'Estació Agrometeorològica de l'Alta Segarra i és obert al públic en general.

BEN VIURE. ELS SEGADORS, HIMNE NACIONAL DE CATALUNYA

Als 20 anys i per refer-se d'una malaltia anà a passar un hivern a Ben Viure, on va conviure amb els masovers. És en aquesta ocasió en què consolidà la seva

afició al camp i quan escriví la poesia titulada «*Malaltia als vint anys*», que reproduïm a continuació.

<p style="text-align: center;">MALALTIA ALS VINT ANYS</p> <p><i>Bé era la Mort aborrida la que un jorn me sorprenyud per darrera, com traydora; venia poch a poquet; del fons de ses conques buydes guaylaven com esparvers dos mala esprits que atuhfen un a un mos pensaments; la Mort excedà la dalla, — ¡per mon còs quin formigueig! — del espay en la foscuria</i></p>	<p><i>llampaguejava l'acer; ab furia demunt ma testa ja brunçla, mé, bon Deu, Vos me salbareu la vida fent son colp poch dreturer. Ab lo còs ferit y plena l'ànima de llanguiment, tu m'has vist, oh trista cambra, — ma alegre cambra de nen — mirant en tes parets blanques com lo faldich llunet formava de nit mil ombres que s'esvahien després; passant horas de d'asvari entre bruxes y follets, mentres la Mort y la Vida forcejaven frech a frech al demunt de mon còs feble que llençava vans gemochs; y en horas de melangia</i></p>	<p><i>quan lo dolor no era greu, veient polar mos ensomnis com papellons joganers cap a una noya may vista que presentia'l cor meu... ¡Gracies bon Deu! La fumera que cobria fa un moment lo camp hont hi hagué la lluyta, va esbarginte; s'aclareix lo cel d'espesses tenebres que enfosquiren tot mon ser. ¡Quina claror més rosada pren l'espay! ¡Còm se vesteix de raigs de llum misteriosa, de vida, de moviment!... ¡Sol, solei, com t'anyorava y ara't veig tant rioler en mitg d'aquest cel puríssim... Jo l'estimo, sol, solei!</i></p> <p style="text-align: right;"><small>i de Març de 1883.</small></p>
---	---	--

Ben Viure és una masia situada al centre de Catalunya, al terme municipal de Veciana, a cavall de les comarques de l'Anoia i la Segarra. Es troba aïllada sobre un turó dominant un ampli horitzó, sense obstacles, envoltada de camps de conreu i boscos de roures i alzines.

La fina sensibilitat, el caràcter auster i senzill i ser poc amic de la vida mundana, foren motius per quedar captivat pel paisatge i la gent senzilla i treballadora d'aquesta contrada.

El deliri i satisfacció màxima d'Ernest Moliné i Brasés fou venir a passar l'estiu a Ben Viure, on gaudia d'un ambient natural i es podia relaxar de tot el que comportava la societat de la seva època, tan lligada a les formes i a la normativa estrictes.

Començà a venir-hi amb els seus germans i després acompanyat de la seva esposa i filles. Aquí havia trobat un ambient natural on es sentia satisfet personalment, ja que li permetia poder conviure amb la forma natural i espontània dels pagesos. Molts d'aquests encara el recorden amb el nom de «Sr. Ernesto». Encara se'n conserven aquí molts records: el seu escriptori portàtil, una llanterna màgica, roba de camp, mobles i diversos objectes, i pinyes d'espígol, sobre les quals tracta una part de l'article de la pàgina literària del Correu Català signat per Quirze d'Oliva, pseudònim de Jaume Barrera, el qual a continuació reproduïm;

«...A la tardor, retornat de la estival rusticació, treu del maletí uns paquets d'herves boscanes d'olor per ell cullides, y renova les ja seques d'unes capces de tapes trepades que son radera les amples llexes dels llibres. Tancats els

armaris romanen quitis de la fortor diversa que sempre emana dels papers impresos. És un refinament tot seu, del qual no voldria que se'n parlés, no per secret de la fórmula...».

Ernest Moliné i Brasés a Ben Viure. (Arxiu de Ben Viure)

Un altre fragment, en aquest cas de la seva pròpia ploma, i que és testimoni del seu deliri per la vida rural, és d'un article publicat a La Renaixensa i titulat «*De la Segarra, article d'estiu*» i signat per E. Moliné, Viure (La Segarra) el 15 d'agost de 1890.

«... ¡Ayres de Segarra, sempre lliures y frescos, may encofurnats en la vall de vegetació estantissa que'l sol tot l'any caldeja! ¡sempre remorosos!... Jo us escolto horas seguidas sota'ls pins que coronan la fonda ubaga, ajegut damunt de timons y espígols; vostre salms baixan misteriosos y ressonen en aquesta catedral d'espessa columnata. No dormo, no, alashoras, com lo romántich visionari, pera somiar glorias passadas o aparicions de fadas y gegants, y despertar després ab la realitat palpable... són alè de vida, símbol de moviment y d'alegria, ¿com podrian ensopir ab lo somni á l'ànima mes encongida? Despert, los ulls espurnejant, la orella atenta, me plau escoltarvos. Voldria entendre l'himne que eternament canteu ab vostre selvatje melodia y'ls pins repeteixen á cor, agitants assi y allá com moguts per l'entussiasme. No canteu, nó, com la imaginació enardida insinua històrias dels castells que mij enrunats guaytan encara'l plá pe'ls esboranchs, en tots los cims d'aquesta alterosa comarca;

*aixó son gestas antigas que'l temps també ha enrunat y vosaltres sou la vida.
;Alguns han dit que en las nits serenas y en las rufagosas marqueu lo compás á
las fadas que sardanejan vora les fonts! No; de nit en las ombrivolas fonts de la
Segarra sols los llops sabrian sardanejar al repich de sos udols esgarrafosos...».*

Un fet interessant i possiblement gens conegut, és el de la relació existent entre la masia Ben Viure i l'himne nacional de Catalunya. Aquest esdeveniment té la seva arrel amb els vincles mateixos de la família, ja que Ernest Moliné i Brasés va compondre un fragment del conegut i patròtic himne nacional de Catalunya, a la masia Ben Viure.

La lletra historicopatriòtica, que seria la base de la recuperació d'*Els Segadors*, va ser recollida al voltant de l'any 1863 i publicada per primera vegada l'any 1882 per Milà i Fontanals. Aquestes dates contradiuen la versió generalment acceptada que la publicació l'havia realitzat Milà l'any 1853 i que la primera proposta d'adopció com a himne nacional de Catalunya data del 1870.

Un fet curiós és que la lletra publicada per Milà fou objecte, deu anys més tard, l'any 1892, d'una operació molt especial. Francesc Alió, va publicar en les seves «*Cançons populars catalanes*» una versió amb música d'*Els Segadors*. Per això, va agafar la lletra coneguda, probablement a través de la versió de Milà, i la va sotmetre a petits canvis. Per exemple, l'inicial «*Ai ditxosa Catalunya*» va quedar convertit en «*Catalunya comtat gran*», probablement per semblança amb un parell de cançons populars que s'iniciaven amb «*Barcelona, ciutat gran*». El més curiós és que en aquell moment, ja no es coneixia la música que acompanyava aquesta lletra popular. S'imaginava que el romanç en qüestió havia estat cantat. Es coneixien fins i tot algunes de les seves tornades «*Valeu-me, Mare de Déu, i Santa Eulàlia beneïta*», però no la seva música. Francesc Alió volia que la lletra historicopatriòtica es cantés; la va creuar amb una cançó amorosa, pujada de to, que parlava també de segadors però amb distinta intenció:

*«Si n'eren tres segadors portaven la fals daurada
ja se'n posen a cantar sota la balconada»*

Però resulta que aquesta cançó amorosa de segadors tenia una tonada que havia d'incorporar musicalment, però que era de to no adient per a l'ús patriòtic:

*«Segueu arran
segueu arran que la palla va cara
segueu arran»*

Per tal de solucionar, el poeta Ernest Moliné i Brasés li va compondre el:

*«Bon cop de falç,
bon cop de falç defensors de la terra,
bon cop de falç.»*

I des d'aleshores ençà han esdevingut la base de la cançó.

Al 1899 Emili Guanyavents compongué una nova lletra per tal d'adaptar-la a la melodia d'*Els Segadors* conservant la tornada d'Ernest Moliné i Brasés. Aquesta nova lletra la presentà al concurs convocat per «*La Nació Catalana*» i en sortí guanyadora, quedant així format el text definitiu.

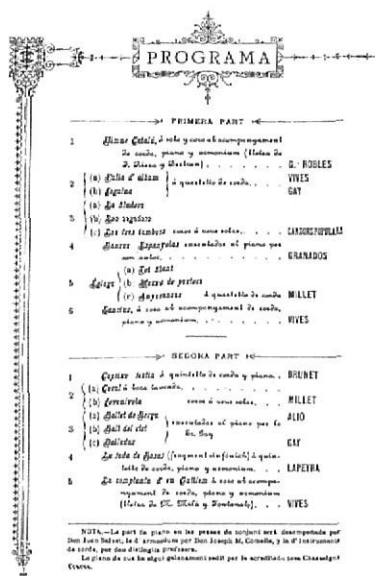
Posteriorment, el 25 de febrer de 1993, el Molt Honorable President de la Generalitat promulga la Llei 1/1993, aprovada pel Parlament de Catalunya, en què declara «*Els Segadors*» com a himne nacional de Catalunya, conservant la tornada d'Ernest Moliné i Brasés.

La tornada de l'himne de Catalunya d'Ernest Moliné i Brasés té cada dia més importància vist des de la perspectiva històrica. Des del primer moment el poble la féu com a cosa seva i ha resistit amb clamor popular totes les prohibicions, tant les totals com les que només n'afectaren la tornada, canvis de text i fins i tot diferents intents de canvi d'himne per part de l'administració catalana.

Ernest Moliné tenia una gran afició a la música, en especial per la cançó i la música popular catalanes. Fou un dels fundadors de l'Orfeó Català l'any 1891 i era un assídu als concerts. Precisament l'Orfeó Català s'estrenà en el primer concert al saló de congressos del Palau de Ciències el 31 de juliol de 1892 i en el repertori figurava *Els Segadors* amb la nova tornada.

Pergamí que recull els noms dels socis fundadors de l'Orfeó Català, entre els quals figura Ernest Moliné i Brasés. (Arxiu Orfeó Català)

Programa del concert de presentació de l'Orfeó Català. Probablement fou la primera vegada que es cantà *Els Segadors* amb la tonada d'Ernest Moliné. (Arxiu Orfeó Català)

Ernest Moliné i Brasés posseïa un gramòfon «*La voz de su amo*», el qual li permetia poder gaudir amb plaer de les cantades de l'Escolania de Montserrat, de l'Orfeó Català, de sardanes i de cançons com les del popular Emili Vendrell. A continuació reproduïm aquesta llei 1/1993 de la Generalitat.

1993	DISPOSICIONS	DOCG1718 - 03.1993
PRESIDÈNCIA DE LA GENERALITAT		
LLEI 1/1993, de 25 de febrer, de l'himne nacional de Catalunya.		
EL PRESIDENT DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA		
<p>S'ha acordat a tots els catalans que el Parlament de Catalunya ha aprovat i jo, en nom del Rei i d'acord amb el que estableix l'article 13.2 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, promulgo la següent:</p>		
LLEI		
PRÈAMBUL		
<p>L'Estatut d'autonomia de Catalunya estableix, en el seu article 4, que "la bandera de Catalunya és la tradicional de quatre barres vermells en fons groc", però no especifica quin és l'himne de Catalunya. Si sempre s'ha considerat, atesa del món, que la bandera i l'himne ideen símbols més representatius d'un poble, sembla lògic i convenient d'atorgar a tots dos símbols un reconeixement legal específic.</p> <p>No hi ha cap mena de dubte, per raons històriques, polítiques i populars, que l'himne de Catalunya és <i>El segadors</i>. Justament l'any 1992 se celebrà el centenni de l'aprovació, aprorata, per primera vegada, de la versió musical d'<i>El segadors</i>, en l'edició de l'antològic i importantíssim volum <i>Cronica Popular Catalana i medietat i arxivada per Francesc Alcega</i> (1892). [A aquesta versió no va ser aplicat, l'any 1892, el text d'Emili Guanyavents — que conservava la tornada d'Ernest Moliné—, guanyador del concurs organitzat a tal fi per la revista <i>La Nació Catalana</i>.</p> <p>D'altra banda, ençà, i en el transcurso d'un centenar d'anys, <i>El segadors</i> ha vis-</p>		
<p>cut una intercalada història, fets a imputar-se d'una manera multitudinària i invencible com a himne de Catalunya. I en l'etapa més recent de la nostra història, des del moment mateix del restabliment de la Generalitat, s'ha generalitzat en la societat catalana. Vis d'<i>El segadors</i> com a himne oficial. Tant les institucions públiques i privades com el poble en general li han conferit aquest caràcter d'una manera indiscutible. Especialment, circumstàncies excepcionalment de gran projecció exterior, com és el cas recent dels Jocs Olímpics de Barcelona, han consagrat l'ús d'aquesta cançó com a himne oficial de Catalunya, de manera que també de fora estan és percebuda per tot hom amb aquest caràcter.</p> <p>Es here, doncs, de formalitzar per mitjà d'una llei del Parlament la condició d'<i>El segadors</i> com a himne oficial de Catalunya.</p> <p>Per tant, el poble de Catalunya escolirà, per la potestat del seu Parlament, aquesta llei.</p>		
Article únic		
<p>L'himne nacional de Catalunya és la cançó popular <i>El segadors</i> —ratificada a partir d'una melodia tradicional i d'un rimauc andòmic del segle XIX—, segons la transcripció musical de Francesc Alcega, del 1892, i el text d'Emili Guanyavents, del 1899, en la versió que figura en l'annex.</p>		
DISPOSICIÓ FINAL		
<p>Aquesta Llei entra en vigor l'endemà de la seva publicació en el DOGC.</p> <p>Per tant, oriento que tots els catalans als quals sigui d'aplicació aquesta Llei cooperin al seu compliment i que els tribunals i les autoritats als quals pertorqui la facin complir.</p>		
<p>Palau de la Generalitat, 25 de febrer de 1993.</p> <p>JORDI PUIGOL President de la Generalitat de Catalunya</p>		

TREBALLS DE COL·LABORACIÓ AMB REVISTES I DIARIS

Ens consta que col·laborà com a mínim en 32 publicacions entre diaris i revistes.

Reproduïm un fragment de la presentació de l'obra d'Ernest Moliné i Brasés «Poesies de lectura popular» de la Biblioteca d'Autors Catalans núm. 127, ja que creiem que és un bon reflex de l'activitat que dué a terme en aquesta línia:

«...Al començar en Moliné a escriure, ja ho feu en català, y en català ha escrit sempre; primerament, per influencia de son oncle'l reputat comediògraf don Andreu Brasés, y després per haver contreta amistat ab nostres principals escriptors y haverse afiliat amb tota l'ànima al catalanisme. Així veyem en Moliné exercint de crítich literari a *La Renaixensa* durant els darrers quinze anys de sa publicació, y col·laborar, fent literatura o política, en tota la restant premsa

catalanista. Morta La Renaixensa, se dedicà en Moliné als treballs d'erudició ab preferència a tot altre. La sòlida preparació que ja posehia, y l'amorosa perseverancia qu'en aquesta tasca ha posat, li han permès estendre sa cultura al punt de figurar avuy com una autoritat prop dels Rubió y LLuch, els Miquel y Planas y demès notables cultivadors de l'alta critica en la nostra terra...»

L'estudi d'aquesta copiosa producció és interessantíssim perquè la major part la formen treballs de crítica literària fets d'una forma molt acurada, tal com podem veure en l'article «Literatura», publicat a la revista La Renaixensa, que és on es troben la major part d'articles d'aquest tipus des de finals de 1892 fins al juny de 1904.

«Després de molts anys (no goso á dir quants) d'exercir en aquetsa estimada RENAIXENSA de crítich o revister literari, se'm permetrà que per unica vegada y ab l'escusa de la felis reforma que tots hem desitjat y aplaudit, diguém alguna cosa del criteri que sempre 'ns ha guiat y 'ns guiará en los nostres judicis. Fins ara sols nos ha mogut á pendre mandrosament la ploma l'estudi del cas concret y considerém qu'es lo únich compatible ab lo carácter especial de la premsa diaria moderna. L'examen de llibres, com lo de la cuestió política candent, com la ressenya d'una solemnitat ó d'una sortija de barri, ha de ser breu, plé de color, traspuant per totas sas lletras color y amenitat. La teoria s'ha de donar feta per medi de la fórmula precisa que resulta del prévi treball intern que dins del cervell ha anat elaborant l'autor ó crítich.

No volém dir ab això qu'en las revistas s'hagi de fugir sistemàticament de generalisacions, sino que s'ha de procurar en primer lloch examinar lo cas (llibre, cuestió literaria,) tal com s'hagi presentat en la realitat, y després escatir ab criteri propi sos diferents aspectes y las cuestiones á que dongui lloch. Aquest criteri, per lo que respecta á nosaltres, pot reduhirse en síntesis á lo següent: molta tolerancia ab tothom; la nostre missió no es de moralista ni de guardia municipal, aixís es que no condempnarém ab inflexible anatema á un autor porque porti la ermilla massa virolada (com algun crítich ha fet), mes en cambi procurarém llegir atentament sas obras y extreuren la essencia, sa especial manera de veure y practicar la bellesa, las armonías que l'autor ha sapigut arrencar de la sequedat del léxich per embellir sa propia llengua, y las altrás armonías més fondas, las del esperit, que guaytan frissossas á través del atapahit enreixat de la lletra impresa y que sols l'observador atent pot recullir.

Y encara que en general siguém partidaris del criteri del art per l'art, redhuim bon xich la accepció d'aquest per reconéixel tan sols en las obras escritas ab lo foch sagrat, poch ó molt, may sia no més que la xardoreta suau de las cendras que colgan alguna brasa. Mes en los treballs fets en fret com son los de motllo usat, lo que ja s'anomena per mal nom de género floralesch que consisteix en l'abús barroher de formas poéticas que 'ls mestres de la nostra poesia crearen y

que la freda imitació ha posat en ridícol contra aquesta mena de literatura no'ns cansarém de predicar sense contemplacions ni reticències ab lo bon intent d'extirpar lo mal y evitar que's propagui més. Inclohém en aquest grupo dels que ab simiescas contorsions estrafán los nobles gestos dels mestres, á tots aquells que, leugers com un brí de palla, segueixen las noves corrents y escriuhen frases incoherents polimorfes é invertebradas, no enteses per ells ni per ningú y que sense sentir una sola vibració de la santa emoció poética ni tenir lo més petit rastre de bon gust, se crehuen escriptors i poetas; son aquells que miran de reull als mestres perque no comprenen aquest especial modernisme y perque's tallan periódicament los cabells y las unglas.

En resúm, la nostra simpatía, la nostra administració serà per tot lo que contingui emoció sinceritat, veritat; la nostra censura contra tot lo fret, lo fals, lo rutinari.

Y també devém advertir que, donada la idea sentiment dominant en aquesta terra nostra de la qu'es just que'n participen los escriptors y poetas, (al cap y á la fi'ls precursors) l'amor á la nostra pátria serà un atenuant poderós en la formació dels nostres judicis. Aquell conegut vers «pus parla en catalá - Deu li dó gloria» que's llegeix en la edició catalana de la Crónica d'en Pujades, nos deturarà la ploma quan la rahó'ns dicti un judici massa sever. Per aquest sol motiu, encara que no en absolut, los medis justificarán lo fi. Un escriptor catalá que ab regulars aptituds se decideixi á trencar la rutina imposada d'escriure en llengua estrangera, incompresa per la majoría de sos compatriotas, té alguna cosa guanyada en l'apreci d'aquestos, los qui li an de demostrar sa simpatia per la afirmació que fá implícitament de son etnicisme, de sa més definida qualitat com a home. Mes aquest pabelló sols podrá cubrir bonas ó passadoras mercaderías; las dolentas deshonrarían la santa bandera que pretengués aixecar l'autor.

Aquest és lo nostre criteri en los judicis que fins ara hem formulat y formularém d'aquí endavant sobre'ls escriptors catalans. A més com á norma d'informació, donchs no volém olvidar l'especial caràcter d'una publicació diaria, procurarem posar als nostres lectors al corrent de las obras literarias més notables que's publiquin fora de Catalunya valentnos del exámen directe ó, quan aquest no se'ns sia possible, de referencias autorisadas.

Finalment farém una observació sobre'l concepte que'ns mereix la crítica. No creyém en sa eficacia per guiar ó modificar lo gust del públich ó'l criteri dels autors que cahuen baix sa jurisdicció. La crítica es lo gust especial que té'l crítich de fer coneixer l'esperit dels autors, may lo de regirlos per altres camins. Lo crítich desde'l seu punt de vista ha d'enfocar la obra y al autor y presentarlos al públich tal com los veuen condicions que aquest puga compendrels y assimilarsels sense que's vegi destorbat per la literatura; y aixó ho ha de realisar

prescindint de disquisicions abstractes perque alashoras es pitjor lo remey que la malaltía. Siguem filósophs -diu Sainte Beuve- tinguém filosofía y fins una filososfía, mes no n'hem de fer de filosofía. La revista literaria ha d'esser amena; la amenitat es avuy reclamada per tothom. Si'l crítich procura donar amenitat á sos treballs será llegit y fins influirá en son públich. Y si además demostra sinceritat y lleialtat en sos judicis s'atraurá la simpatia de tots. Sí molta llealtat, la llealtat suficiente pera lliurarse de la sátira, arma perillosa que rarissimas vegadas ha de manejar lo crítich literari, y de la ironía, qu'es de todas las disposiciones del esperit la menos inteligente».

A més de les crítiques literàries hi trobem notes històriques, poesies, temes de catalanisme, d'actualitat i d'opinió.

Reproduïm, també, un dels molts articles sobre Madrid que va remetre durant la seva estada en aquesta ciutat en ocasió del seu doctorat.

«UN COP D'ULLA MADRIT

Ja he prés possessió de Madrid. La primera impressió que'n vaig rebre fou molt bona: grans carrers, bonichs, passeigs; noyas guapíssimas; molt luxu, molta animació, pero sobretot molts carruatjes. Això era'l Madrid per fora, 'l Madrid del carrer de Alcalá, passeig de Recoletos y de la Castellana. Després vegí un'altra fase de Madrid, més genuïna, més típica, el Madrid de la Puerta del Sol. En las aceras amplas d'aquesta gran plassa, pagada per l'Estat per considerarse'l centre de las carreteras d'Espanya, hi ha la representació del Madrid cessant en forma d'una colla de miserables que entretenen la gana ab tips de sol y ab conversas més ó menos interrompudas de badalls. Després he vist, però molt de llisquentas, lo verdader Madrid, lo clássich, lo de las xulas y'ls manolos... però d'aquest no puch dirne res fins que hagi presenciat la célebre Noche-buena (si tinch ventrell para presenciarla), alashoras podré formarne judici. Encara que las xulas no hi ha que buscarlas en sos barris de las Vistillas, de Lavapiés, etc., sino en los carrers més espayosos de nit y de día, portant tirat á la espatlla'l típich manton, embossadas ab gracia, y ab lo cap descubert. A tot hora formiguejan pels carrers de Madrid rebent agrahidas los piropos de la joventut gomosa y dels pinxos que las vetllan. De las amoretas venen las conversas, que desseguida acceptan.

Trobantme en lo cervell de la nació no podía menos de concorre alguna vegada á las sessions del Congrès y'l Senat, en las que's delibera tot lo que puga contribuir al bienestar y ditxa nostras. No hi ha necessitat de descriure ab tots sos vergonyosos detalls la forma de celebrarse ditas sessions, la insustancialitat dels interminables discursos, la falta d'absoluta atenció á tot lo qu'allí s'enrahona y's xerra, per més que després se voti, obehint á las ordres del ilustre gefe... tot això ja es massa sapigut. Un detall pintaré que retrata la Assamblea de cos sencer. Al cap de munt del banco azul, lo President del Consell de

Ministres, quan no s'entrega á las tentacions de Morfeo, s'abandona á las de la amistat, més ó menos oficiosa, parlant tota la sessió ab amichs y enemichs, estrenyent mans á dreta y esquerra y ... aquí va'l detall: donant ab religiosa puntualitat un caramelo que treu d'una paperina que posa á son costat , á cada un dels diputats que van a buscarli conversa. Es digne de veure's la bondadosa rialleta ab que D. Práxadés desclou la paperina y la solemnitat ab que entrega lo caramelo: després torna á embolicarla; se posa de cólzes á la taula y fa com aquell que s'interessa pels cárrechs que algun diputat independent ó interessat fá al govern. Si sab parlá bé, se'l escolta; si nó busca conversa ab algun ministre ó diputat després d'oferirli l'indispensble caramelo... y que s'enfonzi'l mon.

M'hi he detingut en parlar de Madrit, y sobre tot de aqueixa part que més nos interessa á nosaltres, perque es l'únich que naturalment preucupa á qui, regionalista gayre bé puc dir de naixement, contempla en aquesta població l'orígen de gran part del mal que afligeix a Catalunya.

Desde aquest lloch los hi desitjo á tots los lectors de LO CATALANISTA unas felissas festas de Nadal, y á molts'ls hi envejo la ditxa de poderlas passar ab sa familia cumplint aquell ditxo de casa «per Nadal cada ovella á son corral».

Madrit 21 de desembre de 1889».

RELACIÓ D'ALGUNES REVISTES I DIARIS EN QUE COL.LABORÀ ERNEST MOLINÉ I BRASÉS

- * La Renaixensa (1882-1904), unes 838 pàg.
- * Butlletí de la Reial Acadèmia de Bones Lletres
- * Gaceta montanyesa de Vic
- * El Correo Catalán
- * Revista del Centre de Lectura de Reus
- * La Veu de Catalunya
- * La Vanguardia
- * L'Arc de Sant Martí (1884 - 1891)
- * Lo Catalanista de Sabadell (1887-1895)
- * Butlletí de l'Ateneu Barcelonès
- * Catalana - Revista
- * L'acció catalana
- * En Patufet
- * Catalunya - Setmanari Popular
- * Revista Estudis Universitaris Catalans
- * Lo Sometent
- * Revista de Catalunya (en la seva primera època)
- * Joventut (1900-1906)

- * Il·lustració Catalana i Catalunya (1908)
- * Revista de bibliografia catalana (1912)
- * Revista de l'Associació Art. Arqueològica
- * Revista Iberica Exlibris
- * Boletí arqueològic de la Real Societat Arqueològica Tarraconina
- * El Poble català (10-9-1907)
- * Lo Teatro Regional
- * Renaixement
- * Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans
- * La Veu de Montserrat
- * La Revista
- * L'Avenç
- * Revista Jurídica de Catalunya
- * Catalunya

POETA

Com a home d'erudició recta i clàssica cultivà la poesia, però amb caràcter íntim, i amb una correcció i elegància no renyides amb l'espontaneïtat. Així publicà el seu llibre «*Poesies íntimes*» (1906) i el Quadern de lectura popular núm. 127. També seleccionà molt acuradament les «*Cent Millors Poesies de la Llengua Catalana*» (1911).

La seva producció poètica es troba també publicada en innumbrables articles que publicà en diferents diaris i revistes en els quals col·laborava.

En el prelude del «Quadern de lectura popular» podem llegir:

«...Tal vegada sia de doldre aquest amor a les investigacions erudites, en quant ha sigut causa de que abandonés, o poch menys, el conreu de la poesia un home que tan belles dots de poeta havia demostrat possehir, com ho prova son volum de Poesies Íntimes, i com podrà apreciar-se per les contingudes en el present quadern. Sia com vulla, la tasca d'en Moliné i Brasés dins la nostra literatura serà sempre digna de tot elogi y agrahiment...»

Del seu llibre «*Poesies íntimes*» extraiem la introducció, que reflecteix el que ell pensava sobre els seus treballs poètics, i la poesia «*Estrelles*», que va ser molt elogiada per Joan Maragall: «*LECTOR. Repassant mos versos de la primera volada publicats en diaris y revistes, no m'he pogut sostreure a la temptació de veure'n una part d'ells coleccionats en aquest llibre; la manía bibliofílica d'una banda, y de l'altra la debilitat que tots tenim per los nostres fills, per neulits que sían, m'han fet trucar a les portes del impressor.*

Aquí veuràs, bon lector, assaigs humils que si algun mèrit tenen es la sinceritat

fins al punt d'ésser extranys a tota influència d'escola. La sensació de tout a l'heure no la descobriràs gens ni mica, ni admiraràs l'art d'orfebre que tant avalora les obres dels refinats. Ja en aquells temps en que feya versos cercava l'expressió més directa y clara; no parnassejava, ni sabia comptar los batechs desiguals de la musa moderna, ni solía amagar la simplicitat més ò menys intensa de la inspiració. Dels matïços que faltan en mos versos ne veuràs en les traduccions, que també tenia fetes, de poesïes d'alguns autors moderns. Les meves del present volum son la expressió d'un cas vulgar, lo meu, ab mos habituals afectes y vacilacions; tan sols en aquest sentit te les presento, tot desitjant que les acceptes ab la mateixa bona voluntat ab que't son ofertes».

«ESTRELLES

*Si'm demanas que miri les estrelles
per cercahi entre elles
la més encesa, la del nostre amor,
jo callo y no faig més que contemplarte
y estátich adorarte
mirant tos ulls de rutilant negror.*

*Ab sos esclats de llum diamantina
tot mon ser s'il.lumina,
batega'l cor, s'enlayra'l pensament...*

*No cal buscarla al cel, ma enamorada,
la estrella que'ns agrada,
que jo al fons dels teus ulls la estich veyent».*

ASSEMBLEA DE MANRESA

La participació d'Ernest Moliné i Brasés a les assemblees que tingueren lloc a Manresa, Reus, Balaguer, Olot, Girona, Terrassa i Barcelona fou activa i per si sola és un motiu d'estudi que encara tenim pendent. Les actes d'aquestes assemblees van ser destruïdes durant la guerra civil i sols es publicaren les ponències de Manresa, Reus i Barcelona. De les restants solament es publicaren els acords.

Ernest Moliné i Brasés defensà, a Manresa, les bases 8, 9, 10, 11 i 12, que corresponien a l'apartat del poder regional, i ho féu tot enaltint l'organització corporativa de les Corts Catalanes i els fonaments de l'ordenació territorial de la família catalana:

«Vegui's, donchs, en la familia primitiva una societat senzilla, pero sencera, organizada ab súbdits y soberá: aquells lliures en sos interessos personals, mes sotmesos á la llei per lo que afecta a sas relacions, mes sense jurisdicció sobre'ls actes exclusius del individu».

Text de les bases que defensà:

«BASE 8ª.- Lo poder judicial s'organizará restablint la antiga Audiencia de Catalunya; son president y vis-presidents, nombrats per las Corts, constituhirán la suprema autoritat judicial de la Regió, y s'establirán los Tribunals inferiors que sian necessaris, devent ser fallats en un período de temps determinat y en última instancia dintre de Catalunya tots los plets y causas.

S'organizaran jurisdiccions especials com la industrial y la de comers.

Los funcionarios del ordre judicial serán responsables.

BASE 9ª.- Exercirán lo poder executiu cinch ó set alts funcionarios nombrats per las Corts, los qui estarán al devant dels diversos rams de l'administració regional.

BASE 10ª.- Se reconeixerá á la comarca natural la major latitud possible d'atribucions administratives pera'l govern de sos interesos y satisfacció de sas necessitats. En cada comarca s'organizará un Consell, nombrat per los municipis de la mateixa, quin exercirá las citadas atribucions.

BASE 11ª.- Se concedirán al municipi todas las atribucions que necesita pera'l cuidado de sos interessos propis y exclusius.

Pera la elecció dels càrrechs municipals se seguirá'l mateix sistema de representació per classes adoptat pera la formació de las Corts.

BASE 12ª.- Catalunya contribuirá á la formació del exércit permanent de mar y terra per medi de voluntaris, ó be d'una compensació de diners préviament convinguda com abans de 1845. Lo cos d'exércit que á Catalunya corresponga será fixo y á ell deurán pertanyer los voluntaris ab que hi contribuïeixi.

S'establirà ab organizació regional la reserva, á la que quedarán subyetes tots los minyons d'una edat determinada.»

Extraiem del llibre de J. Llorens i Via «La Unió Catalanista» algunes de les esmenes en què intervingué:

«Base 1ª (Atribucions i organització del Poder Central, disposicions transitòries). Molts delegats suprimien la disposició relativa a l'actual tributació (Pascual, Ramon i Nogales, Bellver i Casals, Mas i Pascual, Aregall, E. Moliné, F. Casas, F. Matheu, Fabregar, Rovira del Villar, Porreras, F. Rovira i E. Prat de la Riba).

Alguns dels delegats proposaven la bicameralitat del poder legislatiu estatal (Roger, Torras i Sampol, Martí Casas) i uns altres (Soler i Palet, F. Casas, E. Moliné, Bellver, Valls i Vicens, Botet i Sisó) volien que les regions tinguessin la possibilitat de vetar qualsevol llei aprovada pel poder legislatiu central.

El tema de l'exèrcit interessà un bon nombre de delegats: alguns preferien el model suís (F. Casas, E. Moliné, F. Moragas), altres, en canvi, es decantaren per l'exemple alemany (Garriga).

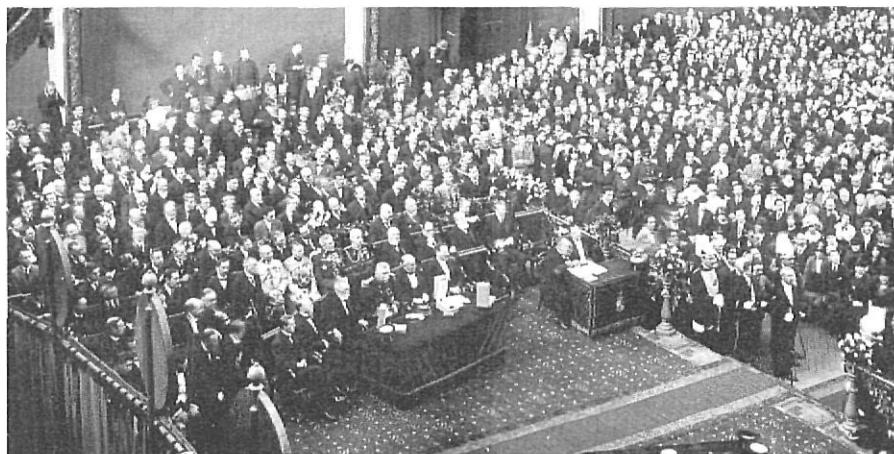
Base 16ª (Ensenyament). Moliné, Casas, Rovira i Argelet i Prat de la Riba proposaren que es «facultés la creació d'establiments lliures d'ensenyansa».

En l'assemblea de Reus intervingué en la ponència de Lluís Duran i Ventosa, referent a la llengua, i demanà que es reconstituís l'Acadèmia de la Llengua Catalana per tal de fixar la llengua. En la de Balaguer defensà una base i presentà diverses esmenes. En la d'Olot defensà la base sobre obres públiques, tal i com es pot veure en la transcripció del text que aparegué a «L'Olotí» el 7 de juliol de 1895:

«Lo delegat don Francisco Isamat llegí un discurs escrit per lo senyor Moliné y Brasés en defensa del primer dels Principis generals, agrupat ab alguns altres. Sosté que han de ser la exclusiva competencia de la administració de Catalunya las obras públicas de toda mena. Diu que esferas concéntricas, respectivamente lo municipio, la comarca y la región se troban, no en relación de dependencia, sino únicamente de gerarquía: y que á cada una li correspon cuydar de las obras públicas que d'una manera exlussiva las hi interessa.(Aplausos)».

ELS JOCS FLORALS

La seva sensibilitat i el seu catalanisme li feren dedicar una gran activitat als Jocs Florals. En repetides ocasions actuà de mantenidor en els de Barcelona; en una d'elles n'era president el mariscal Joffre l'any 1920.

Jocs Florals de 1920 al Palau de Belles Arts de Barcelona. A la taula presidencial i d'esquerra a dreta Ramon Miquel i Planas, Àngel Guimerà, Mariscal Joseph Joffre, Ernest Moliné i Lluís Millet. (Arxiu Ben Viure)

Els Jocs Florals de l'any 1920 tingueren una especial importància, ja que resultaren un esdeveniment de gran repercussió política i sigueren una fita dins la història de Catalunya, del qual Ernest Moliné i Brasés fou un testimoni d'excepció.

L'amistat del mariscal Joseph Joffre amb Àngel Guimerà fou la base perquè una delegació catalana formada per A. Guimerà, I. Iglesias, S. Rusiñol, Puig i Cadafalch, J.M. Roca, E. Morera, M. Utrillo, R. Casas entre d'altres, l'animesin a traslladar-se a Barcelona la primavera de l'any 1920.

L'aleshores famosíssim mariscal de França, català del nord, nascut a Ribesaltes i resident a Vilafranca de Conflent, fill de pagesos, que guanyà la batalla del Marne, en què salvà la capital francesa i el país, que fou nomenat cap de tots els exèrcits francesos, que s'imposà entre els generals aliats, que era membre de l'acadèmia francesa i que parlava català, acceptà ser president dels Jocs Florals. La seva dona en fou la Reina, d'acord amb el Consell dels Jocs Florals, la Mancomunitat, la Diputació i l'Ajuntament.

Aquest viatge que començà sense grans complicacions va acabar tenint-les i molt serioses.

Una preparació política intencionada per part del Consell dels Jocs Florals i de l'Ajuntament era evident i, per tal d'aplacar recels del govern de Madrid, es va aconseguir que el mariscal, abans d'anar a Barcelona, passés per Madrid, on va ser rebut pels Reis. Assolí així la visita un caire polític internacional.

La recepció a Barcelona es va fer al Baixador del passeig de Gràcia. Els esdeveniments que a partir d'aquí es generaren foren captats per les càmeres del noticiari cinematogràfic francès «*Pathe*». Es pot veure l'arribada del mariscal Joffre rebut per l'alcalde, Sr. Martínez Domingo, l'ambaixador de França, Comte de Saint Aulaire, i també Ernest Moliné i Brasés i altres il·lustres acompanyants, tots ells en cotxes de cavalls descoberts. La comitiva seguí pel passeig de Gràcia fins a la plaça de Catalunya i en arribar a Canaletas, varen començar els incidents.

Amb el pretext que el públic manifestant volia que el cotxe passés pel centre de les Rambles i la policia volia el contrari, hi va haver una càrrega policial molt dura i es produïren ferits, entre ells l'arquitecte Gaudí.

Una treva d'aquests incidents fou quan, en arribar a la Rambla de les Flors, les floristes inundaren de flors el cotxe del Mariscal i el de la seva muller.

Després de més incidències pogué arribar, a la fi, a Capitanía, on pogué saludar des del baleó el públic que l'aclamava.

No obstant tots aquests incidents, la sessió dels Jocs Florals que es celebrà al Palau de Belles Arts resultà esplèndida; es desenvolupà tot segons el programa previst.

Com ja hem dit, la importància política i el ressò de l'activitat catalanista que

es desenvolupava en aquells moments foren molt importants i tingueren un ampli protagonisme internacional.

L'any 1916 presidí els Jocs Florals de Lleida i el 1923, els de l'Orfeó Gracienc. Un dels seus treballs crítics més extensos i de major vàlua del nostre biografiat, és el de la seva entrada a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, i el qual versà sobre la primera vint-i-cinquena dels Jocs Florals.

LLIBRE DEL CONSOLAT DE MAR (1914)

La seva gran obra és «*Les costums marítimes de Barcelona*» universalment conegudes com a «*Llibre del Consolat de Mar*».

Ernest Moliné i Brasés va haver de depurar el text, i retornar-lo a l'original, deixant-se portar pel seu amor literari i pel seu respecte històric. Pel fet que el Consolat pertany a la vegada a la nostra literatura i al nostre dret, l'enriquí pròdigament amb un glossari, que pot servir de material lingüístic per a tots els estudiosos i que fa evident la riquesa de formes i expressions de la nostra llengua que, en els afers i els negocis de mar, fou en altres temps la veu de la justícia.

Portada del Llibre del Consolat de Mar. (Arxiu Ben Viure)

En el llegat de Moliné resulta evidenciat que els primers manuscrits de què es té notícia del Consolat de Mar, estaven escrits en català, rellevant l'origen d'aquesta compilació amb la denominació de «*Les costums marítimes de Barcelona*» que regí tot el món antic, resplendint amb llum original.

L'edició monumental d'aquesta obra figurà en la instal·lació que l'Institut de les Arts del Llibre féu a la gran exposició de la impremta, organitzada per la ciutat de Leipzig.

Reproduïm un fragment del discurs del Dr. Martín de Riquer en la seva recepció pública a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona l'any 1944, perquè creiem que és un dels millors resums que s'han fet sobre l'obra del «*Llibre del Consolat de Mar*»:

«L'obra més important de Moliné i Brasés, i que ella sola ja és suficient per acreditar un investigador, és la seva monumental edició del Llibre del Consolat de Mar, en la que hi van conjuntament la bona presentació i el rigor científic. En aquesta obra Moliné i Brasés se'ns presenta en les seves facetes de jurista, crític, historiador i filòleg, ja que així mateix ho requeria aquest ambició propòsit que va dur a terme amb una extraordinària competència. Com a jurista treu a la llum molts dels problemes que presenta el Consolat, i que només podien esclarir-se amb un gran coneixement de la història del dret; com a crític va dur a terme una edició pulcra, correcta, i encertada dins la complicació de les diferents redaccions i nombroses variants que presenta el text que es va proposar editar; com a historiador demostrà conèixer a fons el complex mecanisme dels orígens i evolució de l'expansió marinera de Catalunya; com a filòleg va fer uns vocabularis molt competents dels que només en podia sortir airós amb la base dels seus profunds coneixements de la llengua antiga i el seu fi sentit etimològic».

En el dret dels Països Catalans hi hagué, a més del dret comprès en el que hom pot anomenar sistema jurídic ordinari, branques determinades del dret que o bé pertanyien a sistemes jurídics diferents del català o bé constituïren un sistema jurídic propi. En el segon cas hi ha l'aplicació de les *Costums de Mar*, més tard refoses dins la col·lecció anomenada *Llibre del consolat de mar*, en el *ius fori* dels consolats. Aquest, encara que redactat als Països Catalans, segons demostrà Ernest Moliné i Brasés, i per tant integrant del dret català, tingué un abast geogràfic molt més extens, per tal com ràpidament, en la seva redacció mallorquina *O Vulgata*, assolí una acceptació universal. Potser és l'única branca del dret català en què es dona aquesta característica.

Els seus preceptes no regulaven només els aspectes comercials de la navegació sinó que establien també normes de dret marítim internacional, dret processal i dret orgànic dels consolats del mar. Aquesta expansió geogràfica forma part del que hom podria anomenar *dret català aplicat fora dels Països Catalans*. Així doncs, el llegat d'Ernest Moliné i Brasés ens dona una projecció cap al món exterior del dret català i fa que el podem considerar amb justícia com un català universal.

REIAL ACADÈMIA DE BONES LLETRES

El 4 de maig de 1913 ingressà a l'Acadèmia barcelonina de Bones Lletres, on

estava ja desenvolupant una activitat molt remarcable i assídua, especialitzat en notícies biogràfiques d'antics membres d'aquella mateixa corporació. Aquests treballs han permès tenir esment d'una quantitat apreciable de literats i erudits menors que altrament haurien caigut en l'oblit.

Ocupà el setial que deixà Antoni Aulestia i Pijoan amb la medalla número 17, el qual l'havia tingut des del 1877 fins al 1908. Ernest Moliné i Brasés la tingué des del 1913 fins a la seva mort, el 1940. Posteriorment aquesta medalla passà a Martín de Riquer i Morera, l'any 1944, el qual encara la té actualment.

El seu discurs amb el títol «La primera vint-i-cinquena dels Jocs Florals» tingué un ampli ressò i fou respost fent-li el compliment de benvinguda per Joseph Pella i Forgas.

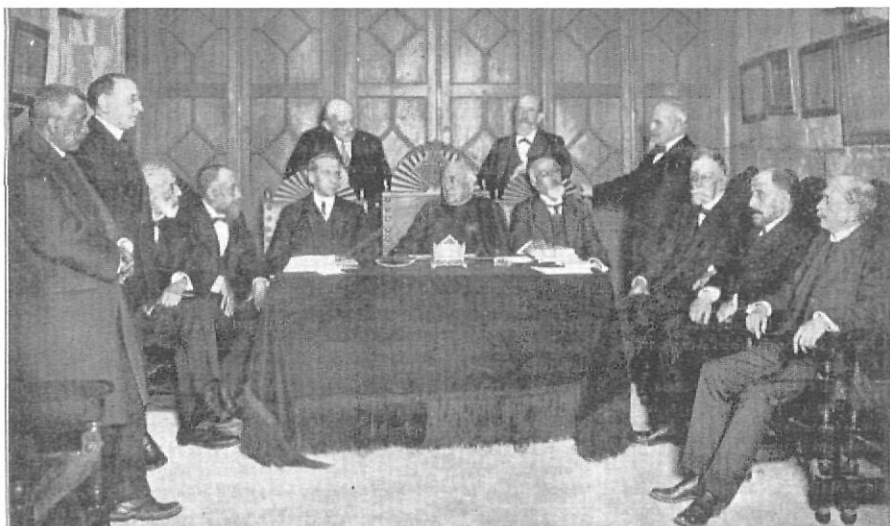
Sessió històrica que realitzà la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona al Monestir de Poblet. D'esquerra a dreta, al fons: Ramon Miquel i Planas, Agustí Duran i Sampere, Joan Givanel, Pere Bosch Gimpera, Ferran Valls i Taberner. Al davant: Jaume Barrera, Manuel Girona i Llagostera, Carles Vidal i Lluch, Tomàs Carreras i Artau, Joan Perpinyà, Manuel de Montoliu, Bonaventura Bassegoda, Francesc Carreras Candi, Ricard Orueta director general de Belles Arts, Eduard Toda, Pelegrí Casades i Gramatxes, Ernest Moliné i Brasés i el Sr. Lloret, Alcalde de Tarragona. 21 - X - 1933. (Arxiu Ben Viure)

Tingué al seu càrrec el Butlletí fins al 1923, en el qual publicà nombrosos treballs. El 26 d'octubre de 1918 fou nomenat bibliotecari, arxiver i responsable de

l'edició del Butlletí. La seva aportació fou molt remarcable; en el llibre d'actes d'aquesta Acadèmia es reflecteix una constant assistència amb moltes intervencions. S'encarregà de diversos discursos de recepció de nous acadèmics. Destacà el que pronuncià el 14 de juny de 1923 en la recepció de Caterina Albert i Paradís -Víctor Català-.

En un article publicat a La Vanguardia el dia 8-5-95, titulat «Mujeres en la Academia», Rosa Maria Piñol fa la següent referència:

«El 14 de gener de 1923, Caterina Albert i Paradís -Víctor Català- es convertí en la primera dona que acollia l'Acadèmia després de més de dos segles. L'autora de «Solitud» interpretà aquest honor que se li feia com «una mostra de consideració y un estímul a les dones catalanes que s'ocupen y preocupen dels negocis de l'esperit». Ernest Moliné, en el seu discurs de resposta, exposava alguns arguments de pes: «Ja sabíem nosaltres que la nostra gentil convidada era molt més que la clàssica mestressa de casa catalana, la que sol compartir sos dies entre les petites feynes de casa, y la vetlla de la mare malalta», i afegia que «a més d'ésser dona exemplar y poetesa, folklorista y narradora, es, y això ho sabeu mellor que jo, la escriptora de temperament robust y originalíssim que ha donat la nota més plena, més vibrant, més sonora y, deixem'ho dir, més mascle (sic), en la novela catalana»».

Fundadors de l'Acadèmia de la Llengua Catalana, en l'acte de la seva constitució al 1915. Drets: Ramon E. Bassegoda, Ramon Miquel i Planas, Ernest Moliné i Brasés, Francesch Matheu, Ramon Picó i Campamar. Asseguts: Conrad Roure, Frederich Rahola, Francesch Carreras Candi, Jaume Collell, Joseph Franquesa i Gomis, Àngel Guimerà, Martí Genís i Aguilar, Joaquim Riera i Bertran. L'Il·lustració Catalana. (Biblioteca de Catalunya)

BIBLIÒFIL

Ernest Moliné i Brasés dedicà bona part de les seves energies i del cabal dels seus coneixements a la formació de la seva biblioteca particular, per tenir a mà les fonts d'estudi i consulta. D'això ens en parla l'autoritzada ploma del seu amic Antoni Palau i Dolcet en «Memòries d'un llibreter català»:

«El seu íntim amic Valentí Almirall, en autoritzar-lo per a triar de la seva biblioteca tot quan fos del seu gust, encetà a l'ànima de Moliné la devoció a les edicions rares i preades. Les nombroses i bones amistats amb persones de lletres i les exploracions diàries practicades per Moliné, a les llibreries de nou i de vell de Barcelona, li obriren camí per a tenir a l'abast totes les peces dignes de la seva biblioteca. Amb pocs anys aplegà més de tres mil títols, seleccionats i en bon estat. Jo he visitat la seva biblioteca al seu pis del carrer de Junqueres i després al del Passeig de Gràcia que encara habita. Recordo haver vist, ultra els llibres clàssics de Catalunya, Ausias March, Desclot, Feliu de la Penya, Carbonell, Capmany, Manescal, Massot, Rector de Vallfogona, Serra i Postius, etc., les Constitucions de Catalunya, amb el colofó de 1495, la primera edició del Beuter, el Calça, Història de Catalunya en llatí, fullets raríssims, relligadures antigues i sumptuoses, un Nobiliari català manuscrit, amb escuts colorits, del segle XVI, i munió de llibres moderns en tirades de luxe relligats pel famós Miralles...»

Moliné, per tal que la nostra ciutat fruis de la important biblioteca que ell havia reunit, l'oferí a l'Ajuntament, però aquest, més preocupat en coses de política que de cultura, deixà córrer el temps, fins que Moliné es decidí a traspasar-la al bibliòfil Domènec Carles Tolrà. Aquest l'augmentà contínuament amb belles coses de Catalunya, amb primeres edicions i rareses de literatura castellana.

En morir el col·leccionista Pujol, conegut per l'Amo del Forn de Sant Jaume, llega la seva biblioteca de llibres antics, al senyor Moliné. (...) Pujol havia heretat del seu pare una magnífica biblioteca de llibres antics (...)». (Carta de l'advocat Josep Mª Milà i Camps notificant-li aquesta herència amb data 15 de desembre de 1927).

«I sabeu per què els llegà al senyor Moliné? Perquè en publicar aquest el Consolat de Mar li emprà un exemplar rar, exemplar necessari per la compula i correcció del text d'aquell corpus. I perquè una vegada llest, el senyor Moliné tornà el llibre al seu propietari. El senyor Pujol s'admirà d'aquest gest, car és corrent allò de «Llibre deixat llibre perdut». I des d'aleshores pensà en premiar-lo amb el llegat de tots els llibres.

Moliné retrobà en el lot de Pujol, la majoria de llibres que havia traspasat temps abans a Tolrà, i a més el raríssim llibre «Descripció de Barcelona, per

Jorba», Barcelona, H. Gotard, 1589", llibre que després d'haver-lo vist Torres Amat, el considerava perdut, en termes que l'Ajuntament de Barcelona en conservava còpia manuscrita. Moliné, a despeses de Salvador Babra, en publicà una reproducció, Barcelona, 1928 4ª, 20 exemplars en japó i 100 imitant l'antic.

Als darrers anys de la vida de Babra, Moliné visitava la llibreria d'aquell tots els dies. (...)

Actualment Moliné torna a pelegrinar per les llibreries de vell, per tal d'augmentar el segon recull d'obres rares, especialment sobre Catalunya».

A continuació reproduïm la poesia que Ernest Moliné i Brasés va publicar en la «*Descripció de Barcelona per Jorba*».

A la Ciutat de Barcelona

Si Micer Dionis boca-badava
enfront la Ciutat-closa dels seus anys,
veyente extesa avuy ab tanta sava
de riu a riu, dels monts a la mar blava,
plena d'encís, d'angunies y d'afanys,

no aquest llibre mesqui't dedicaria
borronejat ab amorós dalit;
fora de seny, ta fama esbombaria
per tot el món, notant dia per dia
ta crexensa de cos y d'esperit.

Aqui la tens sa tasca fervorosa
al etzar retrobada en aquests fulls.
Honra al fill qui t'honrà, Mare gloriosa,
al fill qui tingué en tú l'ánima fosa
y t'estimá llagimejantli'ls ulls.

Aquesta gran afició pels llibres el portà a ser el fundador de l'Associació Catalana de Bibliòfils, junt amb Pau Font de Rubinat, Antoni Rubió i Lluch, Ignasi de Gener i de Milà de la Roca, Alexandre de Riquer i Eudald Canibell.

La seva col.laboració en el «*Recull de textos catalans antics*», marca una fita important en la bibliofília catalana de caràcter arcaïtzant. Reproduïm un fragment de l'article de L. Faraudo de Saint-Germain «*La Història Literaria en la Real Academia*», publicat al Butlletí de la Reial Acadèmia XXV, 1953.

«...La arqueología literaria de la lengua catalana le atraía con apasionamiento compartido por el que fué prócer bibliófilo Ignacio de Janer y por el

que esto escribe en los días ya lejanos en que, cambiando impresiones, solíamos pasar largas horas de grata conversación y estudio reuni dos los tres en las salas de la espléndida biblioteca de preciosos libros propiedad de Moliné. En aquel amigable ambiente de bibliofilia nació la idea, inmediatamente realizada, de publicación del «Recull de textos catalans antichs», del cual elaboramos en común durante dos años (1906-7) los prólogos de los ocho primeros volúmenes. Desecha nuestra compañía por divergencias de criterio entre Janer y Moliné, invariable pero su recíproca buena amistad, hubo el tercer compañero de proseguir por cuenta propia aquella empresa hasta completar el número de dieciocho volúmenes reunidos en tres tomos de extrema rareza hoy en el mercado de la librería anticuaria (...)»

El seu ex-libris, dissenyat pel Eudald Canivell, era signe de distinció. El tenia de diverses mides, i només el col.locava en aquells llibres que ell considerava de categoria.

La seva biblioteca era un perfecte santuari amb un gran ordre i on tots els detalls estaven cuidats amb exquisit.

Creiem d'interès reproduir un fragment de l'article d' A. Llaverias, publicat el setembre de 1922 a La Veu de l'Empordà de Figueres, el qual fa referència a la seva biblioteca:

«La cura i ordenació d'aquesta biblioteca és remarcable, vegent-se tota ella (continent i contingut) embolcallada d'olors d'herbes molt aromàtiques que tots els anys es renoven».

BIBLIOTECA PÚBLICA ARÚS

El 30 de març de 1904 fou nomenat vocal tesorero de la Junta Administrativa de la Biblioteca Pública Arús, que havia estat creada per Valentí Almirall, complint l'encàrrec testamentari del Sr. Rossend Arús i Arderiu. La biblioteca s'havia inaugurat l'any 1895 i el 1904 constava de 20.000 exemplars.

Mort Valentí Almirall en aquell mateix any, va passar a ser impulsada per Francesch de Bofarull i Cels Gomis.

Ernest Moliné desenvolupà el seu càrrec durant 36 anys amb gran intel.ligència i s'identificà sempre amb les altes finalitats de la fundació i del patronat que la regia, segons una carta del 27 de febrer de 1940 de Tomàs Carreras i Artau.

En un article publicat al Poble Català el 2 de desembre de 1908, Ernest Moliné i Brasés explica la història de la biblioteca, que en aquells moments ja comptava amb més de 30.000 volums:

«... Barcelona té un deute ab un dels barcelonins que més hagi treballat per aixecar son nivell de cultura: en Rossend Arús y Arderiu. Y si al llegir aquest nom, lector distret, fas la mitja rialleta, pensant ab l'obra «literaria» de l'Arús,

jo't diré que no'm refereixo a l'autor de tantes «de tantes» obres dramàtiques ni més ni menys bones que totes les dels seus temps, ni tampoc al qui publicà el primer llibre català als Estats Units, sinó a l'home que esmersà bona part de la seva fortuna en millorar la sort dels seus compatricis fundant institucions de cultura. ¿Vols saber el nom de les millors «Obres» de l'Arús? Les escoles de Das, les de l'Hospitalet y la Biblioteca que porta'l seu nom en una de les grans vies de la Barcelona nova.

Parlemne d'aquesta fundació que és sense cap dubte la més rica y simpàtica d'aquesta classe que s'ha fet mai en terres hispàniques. L'Arús estimava'ls llibres y sobretot els que sortien de les prempses catalanes y eren per lo tant prova documental plena del nostre renaixement y així és que procurà estotjar en sa casa'l nombre més quantió de llibres de la terra sense cap altre criteri que'l d'ésser estampats en ella, portanthi aquelles que tenien una significació mundial en l'història literaria. Y desitjant que sos coetanis fruissin de son mateix goig, llegà generosament sos llibres al poble de Barcelona, deixant a sos albacees y en particular a l'un d'ells, en Valentí Almirall, facultats pera completar sa obra y dotantlo bastament segons sa primera idea. L'Almirall era una garantia de que l'encàrrec de l'Arús se compliria ab llumint. La casa que avui te'l núm. 26 del passeig de Sant Joan, aont visqué'ls últims anys y morí l'Arús, fou inclosa en el llegat ab l'intent de que's dedicqués a Biblioteca pública tot el pis principal y de que'ls demás estatges y el magatzem contribuissin al sosteniment d'aquella, apart de la quantitat que a l'Almirall li sembles convenient pera augmentar el tresor bibliogràfic del donador. Així se complí en poc temps; el millor pis de la casa fou expèndidament restaurat per entesos arquitectes y decoradors, s'obrí un gran vestíbul, s'aixecà una monumental graderia, s'ompliren les parets de llibreries y objectes d'art, s'instalaren en vitrines les joies bibliogràfiques de més preu y prompte, gracies a l'esfors individual el públic, tot ell, pogué utilitzar els 20.000 volums que l'Arús li oferia y que ara ja passen de trenta mil. El poble de Barcelona, representat per una comissió composta de l'arcalde, dos regidors, dos acadèmics y quatre veïns de la ciutat, eren y són els administradors de l'entitat que es prou coneguda entre una part dels nostres artistes, estudiants y obrers, únics usufructuaris d'aquella riquesa.

Més la vida de la institució nó està assegurada si entenem per viure quelcom més que vegetar en l'inercia y la rutina. Els medis de subsistència eren suficients per a la biblioteca en sos primers temps, mes no pera la dels nostres dies. Les necessitats d'adquirir obres modernes, de relligarles, d'atendre la conservació de la casa de satisfer gastos y impostos com la contribució territorial que no és prou compensada ab la subvenció anyal del nostre Municipi, fan insuficient la renda de l'inmoble sovint desallotjat en alguns de sos pisos...».

Amb tots els esforços i amb les possibilitats econòmiques de què es disposaven,

continuà incrementant el nombre de llibres fins al 1939, en què la biblioteca fou clausurada.

Al 1967 tornà a obrir-se aquesta biblioteca i actualment disposa de més de 60.000 volums.

ATENEU BARCELONÈS

Fou un assídu membre d'aquesta institució en la qual col.laborà fins al final de la seva vida. El 1901 el trobem a la junta directiva presidida per Lluís Domènech i Muntaner i en la qual figuraven personalitats com J. Puig i Cadafalch, Bonaventura Bassegoda, Joan Millet, Josep Mª Roca, Joaquim Casas i Carbó i Francesc Matheu. Desenvolupà el càrrec de bibliotecari, col.laborà en el Butlletí amb articles i notes, pronuncià conferències i realitzà gestions. La més rellevant la féu en qualitat d'advocat i amic del Sr. Perellada, propietari del casal dels Barons de Sabassona, el qual esdevingué, a partir d'aleshores, magnífica seu social.

També l'Ateneu va ser testimoni i protagonista d'una anècdota. En Perellada era assídu a la tradició barcelonina d'anar a veure l'ou com balla el dia de Corpus al claustre de la Catedral. En una ocasió fou tan gran l'aglomeració de públic que en Perellada es va quedar sense veure l'espectacle. Ho comentà a l'Ernest Moliné, el qual li recomanà que instal.lés una font al seu jardí per tal de fer-hi ballar l'ou. Així es va fer i encara continua aquesta tradició a l'Ateneu Barcelonès.

AMISTATS D'ERNEST MOLINÉ I BRASÉS

Sense pretendre fer un treball exhaustiu aportem una relació de personatges amb els quals es relacionà; amb molts d'ells mantingué una correspondència i una col.laboració d'importància: Ramon d'Abadal, Estanislau Aguiló i Aguiló, Anselm M. Albareda, Caterina Albert i Paradís, Antoni M. Alcover, Pere Aldavert i Martorell, Enric Arderiu, Antoni Aulestia i Pijoán, Salvador Babra, Jaume Barrera i Escudero, Bonaventura Bassegoda i Amigó, Felip Bertran i d'Amat, Francesc de Bofarull i Sans, Jaume Bofarull i Cendra, Pere Bosch i Gimpera, Enric Botet i Sisó, Guillem Mª de Brocà i de Montagut, Antoni Busquets i Punset, Enric Buxaderas, Francesc Cambó i Batlle, Eudald Canivell i Masbernà, Tomàs Carreras i Artau, Francesc Carreras i Candi, Pelegrí Casades i Gramatxes, Joaquim Casas i Carbó, Jaume Collell i Balcells, Enric Cubas i Oliver, Lluís Domènech i Muntaner, Agustí Duran i Sanpere, Antoni Elias de Molins, Lluís Faraudo i de Saint-Germain, Pau Font de Rubinat, Raymond Foulché - Delbosc, Daniel Girona i Llagostera, Juan Givanel i Mas, Cels Gomis, Josep Gudiol i

Cunill, Àngel Guimerà, Eusebi Güell i Bacigalupi, Joan Antoni de Güell i López, Gabriel Llabrés i Quintana, Joan Maragall, Artur Masriera i Colomer, Agustí Massana i Pujol, Jaume Masso i Torrents, Francesc Matheu i Fornells, Apel.les Mestres i Oñós, Pau Milà i Fontanals, Ramon Miquel i Planas, Joaquim Miret i Sans, Mateu Obrador i Benàssar, Fernando de Sagarra i de Siscar, Miquel dels Sants Oliver i Tolrà, Narcís Oller i Moragas, Josep Pella i Forgas, Joan Perpiñà i Pujol, Josep Pijoan i Soterias, Josep Pin i Soler, Enric Prat de la Riba, Ferran de Querol i Bofarull, Frederic Rahola i Trémols, Joaquim Riera i Bertran, Josep Mª Roca i Heras, Antoni Rovira i Virgili, Jordi Rubió i Balaguer, Antoni Rubió i Lluch, Santiago Rusiñol i Prats, Joaquim Ruyra i Oms, Rosend Serra i Pagès, Eduard Toda i Güell, Josep Torras i Bages, Fernando Valls i Taberner, Narcís Verdaguer i Callís, Jacint Verdaguer i Santaló i Lluís C. Viada i Lluch.

OPINIONS DELS SEUS CONTEMPORANIS

«Estimat Moliné: grans mercés per l'exemplar del vostre estudi sobre la Llengua Catalana. He començat a llegir-lo aquí mateix y m'he interessat tant que ja no l'he deixat fins al havermen d'anar a casa hon acabaré la lectura. Es un estudi molt lluminós. Anem cobrant consciencia. Deu vos doni vida y salut per fer semblants obres. Vostre agrait amich, Joan Maragall (6 de novembre de 1911)». (Arxiu Maragall)

«Palma, 3 de Juliol de 1916

Sr. D. Ernest Moliné y Brasés

Molt respectable senyor me he llegit amb interès el bell discurs presidencial dels Jochs Florals de LLeida, que tengué la bondat d'enviarme. Restará certament entre les pàgines dignes d'esser conservades. Donantli mercés p'el seu obsequi, el felicita son afm, y J.J.G.B.J.M. Joan Alcover i Maspons». (Arxiu Ben Viure)

«...Ernest Moliné i Brasés erudit escriptor i entusiasta bibliòfil, català fins als ossos i persona peritíssima en matèries històriques i literàries Sept Sciencies-Pseudònim». L'esquella de la torratxa. (Arxiu de Ben Viure)

Article de diari sobre la carta de l'Institut d'Estudis Catalans signada per Antoni Rubió i Lluch:

«Senyor don Ernest Moliné i Brasés.

Distingit amic: en nom de l'Institut d'Estudis Catalans li agraeixo molt de debó l'hermós exemplar de «Les cent millors poesies de la llengua catalana» que s'acaba de publicar baix la direcció de vosté.

Al mateix temps li comunico també la nostra més sincera felicitació per l'acert amb que ha complert el seu comés, tan ple de dificultats, y pel delicat sentit històric llingüístic de que ha donat proves en aquest recull, Ha prestat un gran servei a la nostra literatura que molts hem d'agrair. Repetintli les gracies en nom de l'Institut, m'ofereixo de vosté a. s. y amic, A. Rubió y Lluch». (Arxiu Ben Viure)

Article aparegut a La Vanguardia el 15 de juny de 1911 sobre l'aparició de «*Les cent millor poesies de la llengua catalana*» a càrrec de Cardenio, pseudònim de Miquel dels Sants i Oliver:

«...Para decir que el colector de esas cien poesias ha acertado y probarlo documentalente, fuera preciso pasar revista toda la historia de la poesia catalana desde el siglo XV. No obstante: es lícito adelantar que la autoridad de Moliné y Brasés en estas materias es de las que inspiran mayor confianza y por justos títulos, tratándose de un conocedor tan acendrado y experto de nuestras letras modernas y antiguas. ... En conjunto, la línea resulta firme y de buena dirección...». (Arxiu Ben Viure)

Sobre el discurs presidencial que Ernest Moliné i Brasés pronuncià als Jocs Florals de Lleida:

«Remercia cordialment al seu bon amich en E. Moliné i Brasés el seu bellissim discurs presidencial dels Jochs Florals de LLeida, que he llegit amb vera delectació. Seu afectissim devot amich, Tomàs Carrerras y Artau (7-7-16)». (Arxiu Ben Viure)

«ERNEST MOLINÉ i BRASÉS — Orientació

¡Que'n fa de temps que aquest nom es conegut en la nostra literatura! ¡Quants anys que á las columnas del vell y anyorat diari La Renaixença, hi ha anat inventarian y comentant las obras que en llengua catalana s'han estampat! La nota: Orientació, vé ben á tom pera cloure aquest llibre.

Sía ella la balda, si'l fragment davanter de Mossen Cinto es la clau, de la obra que posém respectuosos al monument de la literatura catalana, no com á pedra angular, sino com á granet de sorra». «APLECH, Models en vers y en prosa del nostre Renaixement, compilat, ordenat i anotat per Antón Busquets y Punset». Girona Dalmau Carles Y Cia Editors, 1906

Dedicatòria del llibre de Víctor Català «*Un Film*»:

«Al seu il.lustre padrí l' eminent literat e historiador, N' Ernest Moliné y Brasés, Ab reverencia y agrahiment. L'Autor - Juny 1926». (Arxiu Ben Viure)

Article de premsa amb l'opinió de Frederic Rahola sobre la publicació del «Llibre del Consolat de Mar»:

«...Després d'un estudi completíssim de tots els còdexs coneguts del «Llibre del Consolat» i de totes les edicions estampades d'aqueix Codi, que és com una estrella al cel de Catalunya, en Moliné fa el resum de tot quan s'ha debatut i escrit sobre els orígens del Consolat de Mar, sortint al pas a tots els que volen disputar-ne la gloria a Barcelona.

El resum i la justificació que ha fet en Moliné sobre aquest extrem, és quelcom definitiu. No resta dubte de cap mena, sense deixar-se endur d'un patriotisme a ultrança, després de llegir l'al.legat den Moliné de que'l Consolat de Mar fou compilat a Barcelona. ...

Amb lo dit tots reconeixem que'l senyor Moliné i la casa Henrich han fet bona obra en profit i gloria de la nostra aimada terra». (Arxiu Ben Viure)

En el discurs del president de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona Sr. Josep Pella i Forgas amb motiu de la recepció pública d'Ernest Moliné i Brasés es digué:

«...Veus aquí el nostre renaixement català tan complexe. En ell y per ell ;quants y quants homes de valer hi han posat tota llur inteligencia y lo més pur de les seves afecions y entusiasmes! Un d'aquests homes es el nostre nou company d'Academia don Ernest Moliné y Brasés. Allí ahont hi ha hagut de serhi en nom de Catalunya ell hi ha sigut; en la crítica literària, en la poesia ab són «Llibret de poesies íntimes»; en la política, tractant de «Gerarquia y descentralització» y publicant ademès un «Resum sintétich de la història de catalanisme»; però sobretot en la edició y comentari de textos antics, especialment tant pofitosa a la literatura y la historia: el Senyor Moliné y Brasés, publicant llibres y escrivint en diaris y revistes, ha ben sabut distingirse.

La Academia se felcita per poder comptar amb un home de tals dots y qualitats, fervent estudiós de la història y la literatura y sincer patriota. Benvinguts sien donchs, a treballar ab nosaltres homes d'aquests mèrits.

Y jo, desde la presidencia, al contestar el seu discurs d'entrada el saludo en nom d'aquestes nobles aficions e ideyes y com una consagració de germanor entre elles, li demano que em permeti li imposi la medalla distintiva de la nostra corporació, dues voltes secular».

ANECDOTARI D'ERNEST MOLINÉ I BRASÉS

El menjar del tren

L'estació de tren de Sant Guim encara tardà uns anys a fer-se ja que el poble llavors era encara inexistent.

Per solucionar el subministrament de queviures es va recórrer a un maquinista conegut amb el renom d'*El Pateres*. Se li feien els encàrrecs i quan passava amb el tren llençava el paquet dels queviures que, amb la sotragada, s'escampaven per tot arreu i tota la família havia d'anar recollint, molt ràpidament per no perdre res; ara una botifarra, ara una llauna ...

El «mundu» biblioteca

Les estades estiuenques aleshores eren llargues, de més de dos mesos, i a l'Ernest Moliné i Brasés l'ambient natural de Ben Viure li permetia concentrar-se en els seus treballs, però necessitava la seva matèria primera, els llibres i els documents. Això quedà resolt transformant un «mundu» (bagul) en una biblioteca ambulat i així podia treballar amb comoditat amb tots els diferents compartiments del «mundu» plens de documents que li servien per realitzar els seus treballs.

Aquest «mundu», a causa del contingut, tenia un gran pes.

Encara es conserva aquest «mundu» amb les inicials de la seva esposa CCR (Carme Casola Roure).

Sermó sorprenent

En una altra ocasió assistí a la missa dominical a St. Domí, on va ser testimoni d'aquest sorprenent sermó del rector, que des de la trona deia als feligresos:

- «Vosaltres tots sou uns miserables pecadors i per això sereu condemnats i anireu tots a l'infern. Menys jo, que aniré al cel. Llavors em cridareu i em direu «Mossèn Ramonet, que em cremo!» i jo us diré "Bufa!"».

L'escopeta de caça

Per les contrades de Ben Viure, en aquelles èpoques no era freqüent l'excursionisme i per tant una persona que voltés pels camps mirant el paisatge, les masies i observant la natura no era gens corrent. Ernest Moliné i Brasés, molt amant de la natura i amb la seva curiositat pels temes folklòrics i històrics, necessitava voltar.

Per evitar dificultats anava amb un escopeta penjada a l'espatlla i quedava així etiquetat com a caçador i això li permetia fer els recorreguts sense problemes.

Una biblioteca singular

En les seves excursions rurals acostumava a visitar les rectories dels petits

pobles veïns i feia amistat amb els rectors. Invariablement els demanava de poder consultar l'arxiu i la biblioteca de la rectoria.

En certa ocasió en una de les seves visites es va trobar amb un rector que en demanar-li per veure la seva biblioteca i arxiu va contestar:

-«Vol veure la biblioteca? Vinguí cap aquí i veurà la molt bona biblioteca que jo tinc!»

I el va conduir cap a un armari i a l'obrir-lo es va veure que estava tot ple de botifarres i pernils.

Davant l'astorament d'Ernest Moliné i Brasés, el rector el mirà somrient i li digué:

- «Aquesta és la meva biblioteca».

Solució regia

En la visita regia que féu el rei Alfons XIII a la fàbrica de ciment de la Companyia Asland al Clot del Moro a la Pobla de Lillet, mentre estaven fent el recorregut a peu per les pedreres, junt amb Antoni Maura, cap del govern, altres dignataris oficials, el comte Güell i alts càrrecs del Consell Directiu de la Companyia Asland, en un moment determinat de la visita, el Rei es va parar i els digué: «*Alto Señores! Todos parados!*» Davant de la sorpresa total i després d'una pausa en què es va fer un gran silenci afegí: «*Ahora, señores, vamos todos a mear*».

El Rei Alfons XIII acompanyat del comte de Güell i el seu sèquit, els membres directius de la Companyia Asland, durant la visita a la fàbrica del Clot del Moro. (Asland, Llibre del cinquantenari)

Festeig

El fet de festejar en aquella època era molt diferent d'ara. Així doncs l'Ernest Moliné i Brasés va tenir un festeig ben peculiar i, dintre de tot, d'acord amb els seus temps.

Un bon dia va quedar enamorat d'una noia morena que era filla de la centenària cansaladeria Roure de la Rambla. Tenien dues filles, una de morena i una de rossa. Com era natural per aquella època, la seguia discretament pel carrer. Un dia un jove el parà i li preguntà quina de les dues germanes seguia i, en dir-li que a la morena, el jove, que era Ramon Solé, es va sentir molt alleujat, ja que com li va confessar aleshores ell seguia la germana rossa, amb la qual posteriorment es va casar.

Per poder entrar en contacte amb la noia somniada ho va haver de fer a través d'una cosina d'ella que es deia Montserrat Rius, filla de la Fonda Espanya, i que estava casada amb el Sr. Josep Tarruella, que esdevingué un famós doctor amb el pas del temps. Així convingueren que es trobarien en un tramvia de cavalls de la Rambla, on hi hauria aquest matrimoni i la filla dels Roure. Fou d'aquesta manera que s'inicià el festeig.

I així anaven circulant, Rambla amunt i Rambla avall, i tan engrescat estava amb aquest festeig, l'Ernest Moliné i Brasés, que no s'adonava que passaven per davant de la cansaladeria i així el Dr. Tarruella, atent, l'avisava perquè no li cridessin l'atenció dient-li «*Moliné empapera't*» i el Moliné obria un diari perquè no el poguessin reconèixer.

Petició de mà

La petició de mà era imprescindible i protocol·lària en aquests casos. En aquest acte es debatien qüestions molt serioses.

L'Ernest Moliné i Brasés, temorós que uns sogres dedicats a una fema molt honorada i valuosa, però alhora menestral, no comprenguessin bé el que era un advocat, temia un fracàs.

A causa de la circumstància d'haver-se-li mort el pare requerí al comte de Güell, aleshores famós personatge conegut popularment, no sols per la seva aristocràtica presència sinó també per les seves obres culturals i industrials.

Així doncs un bon dia es va presentar el comte de Güell a casa dels Roure a demanar la mà de la seva filla Carme per a Ernest Moliné i Brasés. Davant d'això no van tenir més remei que acceptar-lo com a nou gendre.

Contracte pis

En l'epidèmia de tifus del 1914 el barri dels voltants del carrer Junqueres, on vivien, va quedar-ne molt afectat.

En sortir d'aquella malaltia els màxims desitjos foren anar-se'n d'aquesta zona. Convalescent encara va encarregar al seu germà Lluís que li busqués un pis. Aquest li'n trobà un al passeig de Gràcia, núm. 93, que fou la seva residència definitiva. Aquest pis estava en una finca que era de Miquel Mateu i Plà, propietari del Castell de Perelada, i que li féu el contracte sense cap problema.

Més endavant, en una altra visita que li va fer, li va dir que l'havia llogat a ell perquè ja sabia qui era, ja que el dia que el va anar a llogar feia molt mala cara i no inspirava cap mena de confiança.

CRONOLOGIA D'ERNEST MOLINÉ I BRASÉS

PRIMERS ANYS I FORMACIÓ (1868 - 1881)

1868 - Naixement a Barcelona el 28 d'agost. Fill de Joan Moliné i Arnella i Francisca Brasés i Trias. Era el segon de cinc germans.

1875 - Per primera vegada visita Ben Viure per passar-hi l'estiu. Ho seguirà fent durant 60 anys sense interrupció, fins a l'estiu de 1935. La Guerra Civil marca la fi de les seves estades a Ben Viure.

1877 - Comença els estudis a l'escola dels Escolapis de la Diagonal a Barcelona.

L'APARICIÓ PÚBLICA (1882 - 1892)

Col.laboració a *La Renaixensa*. Activitat política. Els Segadors.

1882 - El 18 de desembre «*La Renaixensa*» publica el seu primer article *La Tempestat*. Continuarà fent-ho en aquesta revista fins a la fi d'aquesta publicació, amb un total d'unes 800 pàgines.

1884 - Es matricula a la Universitat de Barcelona a la carrera de dret.

1886 - Directiu i fundador del Centre Escolar Catalanista.

1887 - El 5 de novembre es crea la Lliga de Catalunya, de la qual forma part de la Junta.

1888 - Signa el Missatge a la Reina Regent.

1888 - Publica la seva carta pròleg en el llibre *Bosqueroles* de Jaume Novellas de Molins.

1888 - Després de superar una malaltia, per refer-se passa un hivern a Ben Viure. Escrivé la poesia *Malaltia als 20 anys*.

1889 - Es llicencia en dret.

1889 - Membre de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.

1890 - Es doctora a Madrid, on s'allotja a casa del seu oncle Andreu Brasés i Trias, que era un reputat comediògraf, i junts tenen un lloc important en la fundació del Centre Català de Madrid.

1891 - Fou un dels fundadors de l'Orfeó Català.

1891 - Entra a formar part de la Junta de la Unió Catalanista en crear-se aquesta entitat.

1891 - Dins la Unió Catalanista presenta esmenes al projecte de bases per a la constitució regional catalana i fou escollit per formar part de les Juntes Permanents 1896, 1901, 1902 i 1903, i com a delegat a les assemblees de Manresa (1892), Reus (1893), Balaguer (1894), Olot (1895), Girona (1897), Terrassa (1901) i Barcelona (1904).

1891 - Publica la seva primera obra: *Gerarquia i descentralització*.

1892 - Participa activament a l'Assemblea de Manresa. Defensa les bases 8^a, 9^a, 10^a, 11^a i 12^a.

1892 - Es publica l'edició completa de lletra i música d'*Els Segadors*, en la qual hi figura la seva tornada:

Bon cop de falç!

Bon cop de falç defensors de la terra!

Bon cop de falç!

La tornada fou escrita a Ben Viure, va estar inspirada en els treballs del camp i des d'aleshores ençà ha esdevingut la base de la cançó.

1892 - Publicació de *Cuentos y novelas curtas. Historia d'un cavall- Lucerna, del Comte LLeó Tolstoi*. Traduït per Ernest Moliné i Brasés.

LA PLENITUD (1893 - 1923)

Activitat política. Crítica literària. Articles d'opinió.

1893 - Delegat a l'Assemblea de Reus.

1894 - Delegat a l'Assemblea de Balaguer.

1894 - Al 18 de maig i d'una manera inesperada mor el seu pare Joan Moliné i Arnella.

1894 - El 18 de Juny mor el seu oncle Josep Moliné i Arnella, que incità el gust d'Ernest Moliné i Brasés per les obres d'art.

1895 - Delegat a l'Assemblea d'Olot.

1895 - Forma part de la Junta Permanent de la Unió Catalanista, com a secretari.

1897 - Delegat a l'Assemblea de Girona.

1897 - Signa el *Missatge al Rei dels Helens*. Arran d'aquesta tramesa el governador de Barcelona prohibí les cançons catalanistes com «*Els Segadors*».

1898 - El 25 de gener mor la seva germana petita Francisca.

1899 - Al mes de maig va contraure matrimoni amb Carme Casola i Roure i va anar a residir a la Riera de St. Joan, 8, de Barcelona. Oficià la cerimònia el seu amic Josep Torres i Bages, que fou nomenat Bisbe de Vic aquest mateix any i l'apadrinà l'Excel.lentíssim Sr. D. Eusebio Güell Bacigalupi, comte de Güell.

1899 - Emili Guanyavents escriu per a la melodia d'*Els Segadors*, el text que

fou adaptat com a himne nacional de Catalunya i que conserva la tornada d'Ernest Moliné i Brasés.

1900 - Canvia de domicili a causa de la «*Reforma*» i va al carrer Casp, núm. 42.

1900 - El governador de Girona prohibí el cant d'Els Segadors.

1900 - Naixement de la seva primera filla, Montserrat.

1901 - Canvia al domicili del carrer Junqueres núm. 14.

1901 - El 15 de juliol té lloc la fundació, per part del Sr. Eusebio Güell i Bacigalupi, de La Compañía General de Asfaltos y Portland Asland, i Ernest Moliné i Brasés és nomenat secretari general del Consell d'Administració. Càrrec que exercí fins al final de la seva vida.

1901 - Delegat de l'Assemblea a Terrassa.

1901 - Forma part de la Junta Permanent de la Unió Catalanista.

1902 - Fou un dels components de la Societat Anònima creada per salvar «*La Renaixensa*».

1902 - Inicia la seva col.laboració amb Mn. Antoni Mª Alcover en l'obra del Diccionari Català.

1902 - Forma part de la Junta Permanent de la Unió Catalanista.

1902 - El 28 d'abril neixen les seves dues filles bessones, Maria i Núria.

1903 - El 27 de novembre fou nomenat soci corresponent de la Reial Societat Arqueològica Tarraconense.

1903 - Fou nomenat secretari de l'Ateneu Barcelonès.

1903 - Forma part de la Junta Permanent de la Unió Catalanista.

1904 - Delegat de l'Assemblea de Barcelona.

1904 - Fou un dels fundadors de la Societat Catalana de Bibliòfils.

1904 - Fou nomenat vocal i tresorer de la Biblioteca Pública Arús, càrrec que exercí fins al final de la seva vida.

1905 - Antón Busquets i Punset publica la recopilació *Aplech, models en vers i en prosa del nostre Renaixement per ús de les escoles de Catalunya, Mallorca, València i Rosselló*, on figura el seu article *Orientació*.

1905 - Fa donació a l'Ajuntament de Barcelona de diversos documents dels segles XIV al XVIII referents a la Confraria de St. Marc Evangelista de l'Antic Gremi Sabater d'aquesta ciutat.

LA PLENITUD

Treballs d'investigació erudita

1906 - Publicació de *Llibret de poesies íntimes*.

1906 - Participa en el Primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana.

1906 - S'adhereix a la Solidaritat Catalana en la seva fundació.

1906 - 1907 - Col.labora en el *Recull de textos catalans antics*. La cura d'aquesta

publicació marca una fita per als bibliòfils catalans.

1907 - Publica *Resum sintètic de la Historia del Catalanisme*.

1907 - Forma part del patronat del laboratori de física experimental «Mentora Alsina», en morir el seu amic i fundador Ferran Alsina.

1907 - Forma part del jurat per al concurs literari convocat per «*El poble Català*», dedicat a la novel·la catalana, junt amb J. Pin i Soler, Joan Maragall i Geroni Zanné.

1907 - Publica *Document sobre la Unió dels vescomptats de Castellbó y de Cerdanya*.

1907 - El 17 de novembre neix la seva filla Carme.

1908 - Publica *La Santíssima passió de nostre Senyor Jesuchrist segons tots los quatre evangelistes*.

1908 - Publica *La letra dels reials costums del Petrarca*.

1908 - L'1 de novembre S. M. el Rei Alfons XIII realitza una visita a la fàbrica de ciment de la Companyia Asland a la Pobla de Lillet, acompanyat del president del Consell de Ministres Antonio Maura i altres representants de l'Estat i de la indústria. Els il·lustres personatges foren rebuts pel comte de Güell i el Consell d'Administració de l'Empresa i com a secretari general féu els honors als esmentats personatges.

1909 - Publica *Avisos de amich*.

1909 - Publica *La descripció de Catalunya del P. Diago*.

1910 - Publica *Passió, mort i aparicions de N.S. Jesucrist. Manuscrit inèdit del segle XIV*. Estudi d'un manuscrit català que li fou facilitat per l'erudit rector de Sta. Coloma de Queralt, mossèn Segura. Treball realitzat a Ben Viure.

1910 - El 25 de febrer el governador de Barcelona comunica l'acord de la Diputació de Barcelona de donar un vot de gràcies als senyors Lluís Domènech i Muntaner i Ernest Moliné i Brasés, al Bayle del Reial Patrimoni i al president d'aquesta corporació Sr. Enric Prat de la Riba per les gestions practicades en pro de la conservació de l'Arxiu del Reial Patrimoni i la definitiva instal·lació en un dels locals de l'antiga Audiència, i que actualment està incorporat a l'Arxiu de la Corona d'Aragó.

1910 - Publica *Fragments d'una «Vida de Sant Apoloni»*, text català desconegut.

1911 - Publica *Variant desconeguda de la butlla catalana 1483*.

1911 - Publica *La llengua catalana. Estudi històric*.

1911 - Publica *Les cent millors poesies de la Llengua Catalana* en edició de bibliòfil. En edició popular s'arriba a un tiratge de 5.000 exemplars, que en aquella època fou tot un rècord.

1911 - Publica *Notes per la biografia d'en Bruniquer*.

1911 - Publica *Llegendes rimades de la Biblia de Sevilla*.

1911 - Publica *Inventari i encant d'una especieria cerverina de segle XIV*.

- 1912 - El 30 de gener mor la seva mare Francisca Brasés i Trias.
- 1912 - Publica *Dels dies en que foren publicats alguns follets de la guerra dels Segadors*.
- 1912 - Publica *Textes catalans -provençals dels segles XIII - XIV*. Estudi d'un manuscrit de la parròquia de Freixenet, al costat de Ben Viure.
- 1913 - Publica *Textes vulgars del segle XV*.
- 1913 - Publica *Alguns documents inèdits per la Historia de la Pintura Catalana*.
- 1913 - El 4 de maig és rebut a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona i ocupa el setial que deixà vacant Antoni Aulestia i Pijoan, amb la medalla núm. 17. El seu discurs, amb el títol «*La primera vinticinquena dels jocs florals*», tingué un ampli ressò i fou respost fent-li el compliment de benvinguda per Joseph Pella i Forgas.
- 1913 - El 7 de maig és nomenat membre de la junta especial creada per al foment i la bona marxa de la biblioteca del Col·legi d'Advocats de Barcelona.
- 1913 - Publica *Adició al textes Catalans Provençals*.
- 1913 - Col·labora en el volum Catalunya de la Geografia de Carreras Candi, en el capítol La Llengua Catalana.
- 1913 - Publica *Inventari den Gomar de Santa Coloma de Queralt segle XIV*.
- 1913 - Al novembre viatja a Còrdova, Màlaga, Algecires, Cadis, Sevilla, Granada i Madrid per temes de la Companyia Asland.
- 1914 - Publica *Receptari de Micer Johan 1466*. Manuscrit inèdit.
- 1914 - En la epidèmia de tifus que es declarà aquest any a Barcelona va contraure aquesta malaltia juntament amb tres de les seves filles i dues serventes. La seva llar es convertí en una mena d'hospital a càrrec de la seva muller. Excepte una de les serventes, que morí, la resta sortiren de la malaltia i això donà el motiu per buscar un nou domicili i a instal·lar-se definitivament al passeig de Gràcia núm. 93.
- 1914 - Publica *Poesias (Lectura Popular vol VIII núm. 127)*.
- 1914 - Publica *Las costums maritimes de Barcelona*. Universalment conegudes com a *Llibre del Consolat de Mar*. És sens dubte la seva obra més notable.
- 1914 - Llegeix un discurs a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona en la recepció pública de Ramon Miquel i Planas.
- 1914 - Mor a Barcelona el seu oncle Andreu Brasés i Trias. Dramaturg i autor d'un bon nombre d'obres teatrals, influí en la dedicació a la seva llengua materna.
- 1915 - Publica *Establiments de l'ordre de cavalleria de Sant Jaume*.
- 1915 - Publica *La batalla de Montjuich y la mort den Claris*.
- 1915 - Fou un dels fundadors de l'Acadèmia de la Llengua Catalana.
- 1916 - Publica *Noticiari català dels segles XIV i XV*.
- 1916 - Publica *Mes sobre la descripció de catalunya del P. Diago*.
- 1916 - Presideix els Jocs florals de Lleida i pronuncia el discurs *Noves idealitats*,

que aconseguí despertar un gran ressò dins dels ambients intel·lectuals.

1917 - Publica *L'Acadèmia dels desconfiats. Notícia històrica.*

1917 - Publica *L'antich ordre judiciari observat en la cort dels Consols de la Mar de Barcelona.*

Manuscrit del segle XV.

1918 - Llegeix discursos a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, en la solemne recepció pública de Joseph M. Roca.

1918 - Publica *LLibreters barcelonins del segle XVII Cabrit Trinxer.*

1918 - Publica el treball *L'Antoni Aulestia i Pijoan.*

1918 - El 26 d'octubre el nomenen bibliotecari, arxiver i responsable de l'edició del Butlletí de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona.

1918 - Mor Eusebi Güell i Bacigalupi, comte de Güell, fundador de la Companyia Asland i gran patrici barcelonès.

1919 - Llegeix discursos a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, en la solemne recepció pública de l'acadèmic electe Daniel Girona i Llagostera.

1920 - Publica *Flor d'enamorats.*

1920 - Junt amb Miquel S. Oliver, Joseph Franquesa i Gomis, Joaquim Ruyra i Joaquim Miret i Sans, forma part del jurat del concurs literari dedicat a la novel·la històrica escrita en català.

1920 - En els Jocs Florals que foren presidits pel mariscal Joseph Joffre, actua com a mantenidor junt amb Antoni Rubió i Lluch, Lluís Millet i Ramon Miquel i Planas.

1920 - Prohibició per ordre governativa de cantar «*Els Segadors*».

1920 - Durant l'octubre i el novembre realitza un viatge a Bèlgica, França i Itàlia, acompanyat del llibreter Anselm Domènech.

1921 - Durant els mesos d'octubre, novembre i desembre viatja a Madrid i Bilbao per temes de la Companyia Asland.

1922 - Publica *Inventari y encant dels bens d'un notari barceloní.*

1922 - Llegeix un discurs a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, en la solemne recepció pública de Bonaventura Bassegoda.

1922 - Publicació de l'obra *Historia de Catalunya* per Antoni Aulestia i Pijoan, comentada i continuada per Ernest Moliné i Brasés.

1923 - Llegeix un discurs a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, en la solemne recepció pública de Víctor Català el dia 14 de gener de 1923.

1923 - Actua de president en els Jocs Florals de l'Orfeó Gracienc.

1923 - El dia 11 de juliol, en una carta al president de la Reial Acadèmia de Bones Lletres, Sr. Francesc Carreras i Candi, presenta la dimissió amb caràcter irrevocable com a encarregat de la publicació del Butlletí així com també el d'arxiver i bibliotecari i al·lega no trobar-se prou assistit de la benevolència de tots els companys de l'Acadèmia i de la Junta.

1923 - El 15 de setembre comença la dictadura de Primo de Rivera i queda prohibit el cant d'*Els Segadors* fins al 28 de gener de 1930, quan caigué l'esmentada dictadura.

ELS DARRERS ANYS (1924 - 1940)

1924 - Publica *Comentaris acadèmics. Discurs llegit en la sessió inaugural del curs 1924-1925 de la Reial Acadèmia de Bones Lletres*.

1924 - Els principals escriptors en llengua castellana envien al directori militar un missatge de simpatia a la llengua catalana. La Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona contesta amb agraïment el 28 de març amb un missatge signat pel seu president, F. Carreras i Candi, i el seu secretari, D. Girona i Llagostera, que es publicà al butlletí de l'Acadèmia núm. 28. En realitat, el missatge de contestació i agraïment l'escriu Ernest Moliné i Brasés tal i com figura en el manuscrit que es troba a l'Acadèmia.

1924 - Per tal que la ciutat de Barcelona fruis de l'important biblioteca que havia reunit l'oferí a l'Ajuntament però aquest, més preocupat per coses de política que de cultura, deixà córrer el temps fins que Moliné i Brasés es decidí a traspasar-la al bibliòfil Domènec Carles Tolrà.

1925-1926 - Publica *Epistolari de Marian Aguiló*.

1926 - Publica *Don Victor Balaguer, amb motiu del centenari*.

1927 - Rep en herència la biblioteca del Sr. Josep Pujol i Colom, on la majoria de llibres són els que havia traspassat anys abans a Tolrà i a més a més el raríssim llibre *Descripció de Barcelona per Jorba*.

1928 - Publicació de *Descripció de les excelències de la muy insigne ciudad de Barcelona de Jorba*. Publicació en facsímil comentada en base de l'original i que havia heretat del Sr. Josep Pujol.

1928 - El desembre es casa la seva filla Carme amb Ricard Guille i Soler, que havia descobert i excavat els sepulcres de l'època del repoblament a Ben Viure.

1929 - En ocasió del segon centenari de la Reial Acadèmia de Bones Lletres escriu *Noves rimades*, en el Butlletí de l'esmentada Acadèmia.

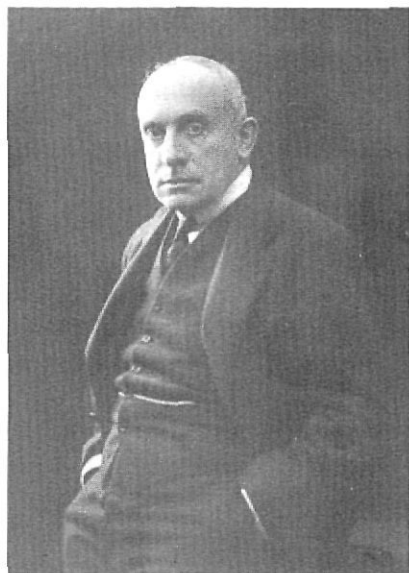
1930 - El 28 de gener cau la dictadura de Primo de Rivera i acaba la prohibició de cantar «Els Segadors».

1931 - El 18 d'abril al Palau de la Música fou proclamat, d'una manera tumultuosa i entusiàstica, «Els Segadors» com a himne nacional, davant l'intent d'instaurar «*El Cant Del Poble*».

1931 - El 8 de febrer llegeix un discurs a la Reial Acadèmia de Bones Lletres a la memòria de Josep Maria Roca.

1932 - Tradueix i es fa la publicació de la poesia original de Rudgard Kipling divulgada a tota Anglaterra i als Estats Units d'Amèrica, com a himne a la voluntat i el cant a l'estoïcisme.

- 1932 - Es posa fi a la lluita per l'ortografia catalana.
- 1933 - Mor el seu germà Geroni el dia 5 de febrer.
- 1933 - Viatge particular a Mallorca i València durant el març i l'abril.
- 1933 - Publica *L'Acadèmia de Bones Lletres i el Renaixement Català*.
- 1933 - El 21 d'octubre participa en la històrica inauguració del curs de la Reial Acadèmia de Bones Lletres, a la biblioteca del Monestir de Poblet, on llegeix el treball *Belleses literàries en un incunable català*.
- 1934 - Durant el bienni negre queda prohibit l'himne d'Els Segadors.
- 1935 - En la vetllada del 28 de març organitzada per l'Ateneu Barcelonès és instal·lat un bust de Narcís Oller. Hi llegeix un treball dedicat al il·lustre escriptor.
- 1935 - Després d'una llarga malaltia mor la seva filla Núria el 13 de febrer.
- 1935 - El desembre es casa la seva filla Montserrat amb Pere Sugrañes i Ferrer.
- 1936 - Llegeix a l'Acadèmia el discurs en memòria de Josep Maria Roca.

Ernest Moliné i Brasés als seus darrers anys. (Arxiu Ben Viure)

- 1936 - El 27 de febrer mor el seu germà Lluís.
- 1936 - 1939 - El 18 de juliol de 1936 esclata la Guerra Civil. Continua fent la seva vida amb les restriccions pròpies d'aquestes circumstàncies. L'Acadèmia de Bones Lletres suprimeix les seves activitats. A l'estiu ja no va a Ben Viure. Allà hi ha quedat la seva germana Maria, a la qual han sorprès els esdeveniments i que hi passarà els tres llargs anys que duraren les hostilitats.
- 1936-1939 - Es veu obligat a afrontar en solitari les tasques del Consell

d'Administració de la Companyia Asland. També la Biblioteca Pública Arús necessita les seves gestions per tal de preservar-la d'una confiscació i dispersió del seu valuós contingut.

1936-1939 - A Ben Viure s'instal·la l'Estat Major republicà que havia d'aturar l'avanç nacionalista. La Masia va ser bombardejada per l'artilleria però, afortunadament, erraren la punteria.

1936-1939 - Un dia és atropellat per un autobús de la Companyia Roca de Transports Urbans. Es trenca un braç i sofreix altres petits danys.

1939 - Fi de la Guerra Civil. Supressió de les organitzacions polítiques, interdicció de l'ús oficial de la llengua catalana, de la bandera catalana i d'«Els Segadors».

1939 - La biblioteca pública Arús és clausurada per ordre governativa.

1940 - El 12 de febrer mor víctima d'una pulmonia a Barcelona al seu domicili del passeig de Gràcia, 93. Fou enterrat en el panteó familiar del Cementiri Nou. La seva mort coincidí amb l'inici d'una època en què no es podia manifestar allò que feia referència a la cultura catalana i en especial de l'himne nacional de Catalunya, Els Segadors. Comença el període d'oblit públic amb alguns parèntesis remarcables.

BIBLIOGRAFIA I OBRES CONSULTADES

Agraïm la col.laboració de Josep Mª Ainaud de Lasarte.

Agraïm també la col.laboració dels llibreters d'antiquari de Barcelona i, en especial, de les llibreries Batlle, Sala Badal, Puvill, Estudio, Selvagio i d'altres.

* PALAU I DOLCET, Antoni. «*Memòries d'un llibreter català*» Llibreria Catalonia, 1935.

* PALAU I DOLCET, Antoni. «*Manual del librero hispanoamericano*».

* Gran Enciclopèdia Catalana.

* Diccionari Biogràfic Albertí, Albertí editors, 1968.

* Enciclopèdia General del Mar. Ediciones Garriga SA, 1957.

* DE RIQUER, Martin. «*Discurso leído el 26 de marzo de 1944 en la recepción pública en la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*».

* Asland «*Libro del cincuentenario, 1951*».

* MASSOT I MUNTANER, Josep. PUEYO, Salvador, MARTORELL, Oriol. «*Els Segadors; Himne Nacional de Catalunya*» 1ª edició 1983 i 2ª edició 25 de febrer de 1993. Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

* «*Homes del catalanisme*» Dirigit per Josep Ollé i Romeu. Biografia d'Ernest Moliné i Brasés per Josep Mª Ainaud de Lasarte, Rafael Dalmau, Editor 1995.

* «*El libro español*» Pere Bohigas. Gustavo Gili 1962.

* «*La Unió Catalanista i els orígens del catalanisme polític*» Jordi Llorens i

Vila. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1992.

* «*Assambleas catalanistas. Manresa. Deliberacions i acords*» Imprempta La Renaixensa. 1893.

* «*Assambleas catalanistas. Reus. Deliberacions i acords*» Imprempta la Renaixensa. 1895.

* «*Assambleas catalanistas. Barcelona. Deliberacions i acords*». Imprempta La Renaixensa.

* «*Assaig de bibliografia barcelonina*» L'arxiu de Joan Bta. Batlle. 1920.

* Butlletí de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona XXV - 1953 Fascicle 2n. Agustí Duran i Sampere «*La arqueologia i el arte en la Real Academia*» Ramon de Abadal. «*La Història de Catalunya en la Real Academia*» L. Faraudo de Saint Germain. «*La Història Literaria en la Real Academia*» J.Mª López-Picó «*Poetes Catalans a l'Academia*»

* «*Mujeres en la academia*» Rosa Mª Piñol. La Vanguardia 8-5-95.

* «*Conversa amb Josep Mª Ainaud de Lasarte*» Josep Mª Pamias. Suplement del Correu Català. 10-12-1977.

* *Història de la Cultura catalana*. Ed. 62

* *Història política, societat i cultura dels països catalans*. Enciclopèdia Catalana.

* «*Ernest Moliné i Brasés, crític literari de "La Renaixença"*». Carola Duran. (pendent de publicació)

ARXIUS I BIBLIOTEQUES

* Arxiu de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona.

* Biblioteca de l'Abadia de Montserrat.

* Biblioteca Pública Arús.

* Biblioteca de Catalunya.

* Museu arxiu Víctor Català.

* Biblioteca de l'Ateneu Barcelonès.

* Arxiu Nacional de Catalunya.

* Arxiu de La Vanguardia.

* Arxiu de l'Orfeó Català.

* Arxiu de Rubió i LLuch.

* Arxiu de l'Institut d'Estudis Catalans.

* Arxiu de l'Il.ltre. Col.legi d'Advocats de Barcelona.

* Servei de Documentació CECI - Museu Comarcal de l'Anoia.

* Centre de lectura de Reus.

* Arxiu de la Corona d'Aragó.

* Biblioteca del Castell de Perelada.

* Biblioteca Bergnes de las Casas.

* Arxiu Ben Viure

